TYÖLÄISILLÄ ON: YKSI VIHOLLINEN! YKSI TAISTELU! —— SIKSI: YKSI PUOLUE! YKSI UNIO! YKSI RINTAMA! YKSI PÄÄMÄÄRÄ!

Työväen vapautus tapahtuu sen itsensä kautta!

VAPAUS

Vain järjestyneenä voi työväenluokka voittaa!

No. 110. — 1922. Lauantaina, syyskuun 23 p. — Saturday, Sep. 23. VI Vuosikerta--Vol. VI

Ruotsin ammattikongressi ja valkoinen terrori

Kapitalistinen väkivalta tuomitaan. — Suomenkin valkoisen terrorin uhrit muistetaan. — Sosialidemokratian vastuunalaisuus mailman työläiskuristuksessa. Painetaan kuitenkin villaisella.

(Kirjeenvaihtajaltamme)

Tukholma 6/9. — Ruotsin ammattijärjestön juuri päättyneessä kongressissa tuli hyväksytyksi seuraava valmistavan valiokunnan sensuroima päätöslauselma valkoisesta terrorista:

«Suurissa osissa maailmaa on jo vuosikausia harjoitettu julmaa ja häikäilemätöntä vallankumouksellisten työläisten vainoamista.

Yhdysvalloissa viruu vielä satoja rauhantaistelijoita vankilassa. Työläisten lakkojohtajat pidätetään ja lakkoilevia kaivos- ja rautatieläisiä vastaan mobilisoidaan mahtavan dollaritasavallan kuularuiskut, kanuunat ja ilmalaivat.

Etelä-Afrikassa riehuu kulta- ja jalokivikapitalistien verinen kostotaistelu suurlakon osanottajia vastaan.

Saksassa on vielä joukottain kommunisteja kuritushuoneissa ja lakkautetaan kerta toisensa jälkeen työläisten sanomalehtiä.

Italiassa ovat fascistit kohottaneet itsensä itsevaltiaiksi ja polttavat he työväentaloja ja — kirjapainoja sekä osuuskunnallisia liikkeitä. He pakottavat sosialistiset kunnallismiehet luopumaan toimistaan ja murhaavat joukottain työläisiä ilman että äärimmäisen demokraattinen hallitus vakavissaan puuttuu asiaan ja ryhtyy rankaisemaan pahantekijöitä.

Espanjassa ovat vankilat täynnä kommunisteja ja syndikalisteja, ja on odotettavissa, että ne kaksi Espanjan inkvisitionin käsiin luovutettua vallankumouksellista, jotka murhasivat (pitää olla: joiden valheellisesti väitetään murhanneen) Daton, ammutaan.

Suomessa ja Unkarissa riehuu vielä valkoinen terrori, edellisessä maassa on muiden muassa ammattijärjestön puheenjohtaja vangittu lakon johtamisen johdosta ja loukattu hänen koskemattomuuttaan eduskunnan jäsenenä.

Ruotsin ammattijärjestö kohottaa suuttuneena protestin vallassaolijain taholta harjoitettua terroria vastaan ja kehoittaa koko maailman työläisiä taisteluun väkivaltaa vastaan, jota harjoitetaan työväenluokan esitaistelijoita vastaan.»

*

Kuten sanottu, on edelläoleva päätöslauselma valmistavan valiokunnan typistelemä, sillä toveri Tabermanin esittämä päätöslauselmaehdotus, mikä on edelläolevan pohjana, oli suuressa määrin asiallisempi ja tyhjentävämpi. Tabermanin ehdotuksessa todettiin ensiksikin, että koko kapitalistisessa maailmassa harjoitetaan valkoista terroria, **vaikka nk. porvarillinen demokratia on vallassa useimmissa valtioissa.** Ehdotuksessa osoitettiin sitten, kuten hyväksytyssä päätöslauselmassakin, Yhdysvalloissa ja Etelä-Afrikassa harjoitettu terrori, mutta mainittiin lisäksi terrori Intiassa ja Egyptissä, mikä kuitenkin on ollut ammatillisen liikkeen englantilaisystävälliselle johdolle niin arka paikka, että se on pyyhkäisty yli. Sen jälkeen lausuttiin ehdotuksessa Europaa koskevasta terrorista seuraavaa:

«Vielä pahemmin raivoaa valkoinen terrori Europassa, joka nyt on saavuttanut täydellisen kapitalistisen demokratian. **Saksassa, missä sosialidemokratia on suurin hallituspuolue,** on vielä joukottain kommunisteja kuristushuoneissa, tunnettu vallankumouksellinen Max Hölz on häpeällistä kidutusta välttäkseen tehnyt nälkälakon. Kommunistinen sanomalehdistö on henkipattona, **niitä lakkauttavat sosialidemokratiset ministerit.»**

Italiaa koskeva kohta on suunnilleen samallainen sekä ehdotuksessa että hyväksytystä päätöslauselmassa.

Mutta sen jälkeen seuraa ehdotuksessa:

«Jugoslaviassa, Puolassa ja Rumaniassa ovat kaikki kommunistit henkipattoja. Puolassa on sosialidemokratian ensi mies Pilsudski valtion päämiehenä ja kaiken vallankumouksellisen työväenliikkeen raivokkain vainooja ja valkoisten roistojoukkojen johtaja. Tshekkoslovakiassa vaativat **sosialidemokratiset lehdet kommunistipuolueen laillisuuden lakkauttamista.** Virossa ja Lätissä, missä **sosialidemokratia** on yhteistoiminnassa porvarillisen demokratian kanssa, ovat kommunistit niinikään henkipattoja. Tunnetun virolaisen työväenjohtajan, Kingiseppin, äskeinen murha on todistuksena jatkuvasta terrorista. Ranskassa kieltäytyy presidentti Millerand armahtamasta vallankumouksellista matruusijohtajaa Martyä. (Poincaren väkivaltademokratia on Ruotsin brantigilaisille yhtä rakas kuin englantilainenkin!)

Espanjassa on vankilat täynnä kommunisteja ja syndikalisteja, ja odotetaan ,että ne kaksi **Saksan sosialidemokratisten ministerien** Espanjan inkvisitionin käsiin luovuttamaa vallankumouksellista, jotka ampuivat (väitetään ampuneen) tyranni Daton, pian ammutaan.»

Ja ehdotuksen loppu kuuluu:

«Tällaisena ilmenee **porvarillisen demokratian** verinen taistelu luokkatietoista proletariaattia vastaan. Ruotsin ammattijärjestön kongressi kohottaa leimuvan vastalauseen valkoista terroria vastaan ja **lausuu erityisesti suuttumuksensa sen johdosta, että sosialidemokratit** ovat voineet ottaa osaa siihen suunnatun väkivaltansa työväenluokan omia esitaistelijoita vastaan.

Alas valkoinen terrori!

Eläköön kansainvälinen luokkataistelu ja työläissolidaarisuus!»

*

Kuten lukijat huomaavat, on kongressin valmistava valiokunta huolellisesti pyyhkinyt yli kaikki kohdat, jotka koskettelivat sosialidemokratian vastuutta valkoisesta terrorista. Sen painoi kongressi koreasti villaisella, niin ettei siitä hiiskuttu sanaakaan, enempää kuin ranskalaisen ja englantilaisenkaan demokratian hirmutoimista koti- ja siirtomaissa (lakkolaisten kylmäverinen murhaaminen Havressa, tihutoimet Algeriassa, Egyptissä, Intiassa jne.). Näkyy, että veren tahraama porvarillinen demokratia on herroille oikeistososialisteille yhtä pyhä kuin konsanaan sosialidemokraatia ja — pyhempikin!

California kaivosuhrit kuolleina

5 onnettomuusuhrin ruumiit nostettu ylös kaivoksesta.

Jackson, Cal. — Viiden kaivosmiehen ruumiit, jotka ovat olleet haudattuna Argonaut kultakaivoksessa tapahtuneen räjähdyksen ja tulipalon johdosta 22 päivää, tuotiin tiistaina maan päälle. Pelastusjoukkue mikä on ollut ahkerassa työssä yhtämittaa, löysi heidät edellisenä yönä 4,350 jalan syvyydestä. Työskentely jälelläolevien 47 onnettomuusuhrin ruumiin löytämiseksi jatkuu kunnes heidät löydetään.

Saatujen tietojen mukaan on näistä 7 Amerikassa syntynyttä, 20 italialaista, 13 jugoslavialaista ja neljä espanjalaista tai mexikolaista.

Argonaut yhtiön virkailijat selittävät että tulipalon syttymiseen ei ole yhtiö vikapää. Kuitenkin lähemmät tutkimukset osottavat, että kaivokseen oli ainoastaan yksi reikä, vaikka valtion lain mukaan pitäisi olla kaksi, joista toista voitaisiin käyttää pelastustienä. Aikaisemmin on kaivos sisältänyt kaksi reikää, mutta voitonnälkäiset kapitalistit ovat niistä toisen hävittäneet.

Leon Kameneff Leninin sijaiseksi

Msokova. — Leon Kameneff on nimitetty kansankomissaarien neuvoston sekä puolustus- ja työ-neuvoston varapuheenjohtajaksi. Kameneff, joka on yksi huomatuimpia ja etevimpiä neuvostovallan johtajia Leninin rinnalla, ollen Moskovan neuvoston puheenjohtaja sekä Venäjän hallituksen nälähätäkomitean puheenjohtaja, tulee toimimaan toveri Leninin sijaisena siksi kunnes hän täysin toipuu, kyetäkseen jälleen ottamaan kaikki huolet päälleen. Toistaiseksi tulee Lenin toimimaan neuvonantajana kaikissa tärkeimmissä asioissa.

Sotapilvet haihtuvat rauhan tieltä

Liittolaiset suostuvat kutsumaan koolle rauhan konferenssin hyväksyen Mustapha Kemalin esitykset neuvottelujen perusteeksi.

Pariisi. — Läheisen Idän sotapilvet heikkenivät keskiviikkona Englannin ulkoministeri markiisi Curzonin ja Ranskan pääministeri Poincaren päästessä sovintoon rauhan konferenssin kokoon kutsumisesta, jossa Turkki tulee olemaan edustettuna. Konferenssin aikaa eikä paikkaa ole vielä määrätty mutta päätettiin että se tullaan pitämään pian.

Seuraavat maat tulevat olemaan edustettuina konferenssissa: Britannia, Ranska, Italia, Kreikka, Japani, Rumania, Jugoslavia ja Turkki.

Tiedonannossa ei mainita mitään Venäjästä, ja kuitenkin on Mustapha Kemal vakuuttanut ettei Turkki tule ottamaan osaa mihinkään konferenssiin, missä ei Venäjä ole edustettuna. Siitä huolimatta näyttävät liittolaiset yrittävän sivuuttaa Venäjän.

Kemal sanellut ehtonsa.

Pariisi. — Ennen markiisi Curzonin ja Poincaren neuvotteluja sai Ranskan hallitus vastaanottaa Mustapha Kemalin lähettämät ehdot, joissa vakuutetaan, että Turkki pidättäytyy hyökkäämästä Dardanelleille ja Konstantinopoliin, sillä edellytyksellä että Englanti, Ranska ja Italia antavat vakuutuksen, että Turkki tulee saamaan Itäisen Traakian aina Maritza jokeen saakka, sisältyen siihen myös Adrianopoli ja Konstantinopoli.

Kemal lupaa suostua kohtuulliseen vakuutukseen salmien vapaudesta ja kansainvälisen komissionin asettamisesta salmien kontrolliin, jonka komissionin päämajana tulisi olemaan mieluummin Gallipoli kuin Konstantinopoli.

Hän vakuuttaa edelleen ettei Turkki ryhdy mihinkään vihollisuuksiin ennen kuin liittolaisten vastaus on saapunut.

Tämän Mustapha Kemalin nootin perusteella tapahtuivat markiisi Curzonin ja Poincaren neuvottelut ja sikäli kuin käsitetään hyväksyivät he ne pääasiallisesti.

Sovinnon hierontaa Amerikan rautateillä

Washington. — Työdepartementille Chicagosta saapuneet tiedot kertovat ,että noin 35 prosenttia rautatieyhtiöistä ovat allekirjoittaneet sopimuksen konepajatyöläisten lakkokomitean kanssa, ja että 30 prosenttia lisää on ilmaissut halunsa päättää rautatielakko.

Sopimuksen mukaan työläiset tulevat saamaan eläkkeen ja samat työsuhteet kuin ennenkin, merkiten tämä n.s. «palvelusoikeuksien» tunnustamista, vaikkakaan sitä ei mainita sopimuksessa. Palkkaan nähden työläiset suostuvat hallituksen rautatietyölautakunnan säätämään taksaan.

Unioitten johtajat selittävät, että allekirjoitetut sopimukset pakottavat loputkin yhtiöistä taipumaan tekemään rauhan samoilla ehdoilla

Konepajatyöläisten lakko alkoi kesäk. 30 p.

De Valera neuvottelee vapaavaltiolaisten kanssa

Belfast. — Belfast Telegraphin Dublinin kirjeenvaihtaja vakuuttaa, että tasavaltalaisten johtajan ja Irlannin väliaikaisen hallituksen välillä on käynnissä vissejä neuvotteluja.

«Mr De Valera on piilossa, mutta hän vaihtaa mielipiteitä sanansaattajan välityksellä.»

«Dublinissa on alkanut yhä enemmän kasvaa se mielipide, että ottaa vuosia kukistaa tasavaltalaisuus ja että se ennen pitkää johtaa vapaavaltion vararikkoon. Toiselta puolen tasavaltalaiset tuntevat puutetta sotatarpeista», lausuu kirjeenvaihtaja.

Konepajatyöläiset neuvotteluihin yhtiöitten kanssa

Unio päättänyt ryhtyä suoranaisiin neuvotteluihin rautateiden kanssa.

Montreal. — Konepajatyöläisten komitea päätti täällä tiistaina ryhtyä suoranaisiin neuvotteluihin rautatieyhtiöitten kanssa, sen jälkeen kun he olivat saaneet vakuuden työministeriltä, että neuvottelujen mahdollisesti rauettua tuloksettomana, hallituksen taholta ei vaadita uutta sovintolautakuntaa, vaan on unio vapaa alkamaan lakon, jos hyväksi näkee.

Tähän asti on union edustajia pidättänyt neuvotteluista pelko, että heitä vaadittaisiin neuvottelemaan sovintolautakunnan pääösten perusteella, ja siksi ovat uniot välttäneet ryhtymästä neuvotteluihin, huolimatta siitä että rautatiet ovat ilmoittaneet olevansa halukkaat konferenssiin.

Sotavastainen mieliala voimakas Englannissa

«Pysäyttäkää tämä kauhea sota» — Daily Mail.

Lontoo. — Tiistaina julkaisemassaan viime painoksessa Daily Mail julkaisi seitsemän palstan laajuisen kuvan tuhansista risteistä sodassa kaatuneitten brittiläisten sotilaitten haudalla.

Lehden pääotsikkona tässä painoksessa ollen: «Eikö jo olemassa riittävästi brittiläisiä hautoja Läheisessä Idässä?»

Melkein jokaisessa Daily Mailin ja Evening Newsin numerossa on pääotsikkona tunnuslause: «Pysäyttäkää tämä sota.»

Sairaiden elukkain lihaa Norjan köyhille

Kristiania 24/8. — Norjaan on viime aikoina tuotu Ruotsista huomattavat määrät lihaa. Suuri osa siitä on kuitenkin ollut tuberkelisairaiden elukkain. Saastutettu liha on kuitenkin keitetty täkäläisessä teurastamossa, minkä jälkeen sitä on Pelastusarmeijan välityksellä myyty — köyhille. Toverilehden tiedusteluun asian johdosta on teurastuslaitoksen johtaja vain huomauttanut, että Pelastusarmeijan lihakauppa on varsin hyödyllinen ja hyvä asia. Ja siten saavat Norjan köyhät syödä mitä Ruotsissa heitetään tunkiolle.

Ruotsin sosialidemokratien ryyppykanta

Pitemmässä kieltolakiäänestystä koskettelevassa kirjoituksessaan lausuu tunnettu puoluetoveri, Fredrik Ström, sosialidemokratisen johdon suhteesta siihen, että sen kieltolakivastaisella kannalla oli puhtaasti poliittiset syynsä. Ottamatta lukuun puhtaasti pikkuporvarillisia käsityksiä, näkivät sosialidemokratiset johtajat kieltolaissa kärjistyneen luokkataistelun vaaran, kuilun laajenemisen vaaran väkijuomista hyötyvän yläluokan ja kieltolakia kannattavan alaluokan välillä ja poliittisten taistelujen kiihtymisen vaaran suurten välillisten väkijuomaverojen korvauskysymyksessä, jotka verot menetettäisiin kieltolain kautta, ja tultaisiin pakotetuiksi joko huomattavasti alentamaan sotilasmenoja taikka suuresti lisäämään suurten tulojen ja omaisuuksien verottamista. Kumpainenkaan vaihtoehto ei miellyttänyt sosialidemokratiaa, joka juuri paraikaa rahaministerinsä kautta suunnittelee uusia kulutusveroja.

Sosialidemokratian oli pian luovuttava «puolueettomasta» kannastaan ja vastoin ohjelmaansa ryhdyttävä taistelemaan kieltolakia vastaan. Sitä vaati linnarauha kapitalistisen yhteiskunnan kanssa ja poliittinen logiikka oli voimakkaampi kuin sekä sosialidemokratinen ohjelma että puolueettomuuselitykset.

Venäjä seisoo Turkin sopimuksen kannalla

Ulkoministeri Tshitserin vakuuttaa Venäjän antavan apuaan Turkille tarpeen tullen.

Berliini. — Venäjä seisoo maaliskuussa, 1921, Mustapha Kemalin hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen takana, jonka mukaan kummankin maan on annettava toiselleen tarpeen tullen sotilaallista avustusta.

Tälläisen lausunnon antoi kirjeenvaihtajalle neuvostohallituksen ulkoministeri, samalla kun hän ilmoitti saaneensa Mustapha Kemalilta sähkösanoman, missä tämä pyytää Venäjältä sotilaallista apua. Tshitserin, joka oli juuri lähdössä Moskovaan, ei ollut halukas vastaamaan kirjeenvaihtajien hänelle tekemiin kysymyksiin.

Kun häneltä tiedustettiin, onko neuvostohallitus rohkaissut Kemalia valtaamaan Konstantinopolin, vastasi hän:

«Meidän on tarpeetonta ylyttää turkkilaisia, sillä maaliskuulla 1921 Angorassa tehdyn sopimuksen nojalla kumpikin puoli täytyy saada toisen suostumuksen ennen kuin ryhtyy mihinkään suurempiin toimenpiteisiin.»

«Tarkoitatteko että valtaamalla Konstantinopolin, Kemal toimisi neuvostohallituksen suostumuksen mukaisesti», kysyttiin Tshitserinilta.

«Luonnollisesti», oli hänen vastauksensa.

«Uskooko Venäjä olevan etujensa mukaista että Turkki kontrolleeraisi Konstantinopolia?»

«Kyllä», vastasi Tshitserin. «Itseasiassa, Kemalin kanssa allekirjoitetussa sopimuksessa nimenomaan määritellään, että Turkin tulee saada takaisin Konstantinopoli. Siinä myöskin määritellään perustettavaksi kontrollikomissioni salmeja varten niiden maiden edustajista jotka ovat Mustan meren ympärillä, joten kaikki ulkopuoliset tullaan sulkemaan ainiaaksi niiden kontrollista.»

Neuvostohallitus valmis lähettämään sotajoukkoja.

Kun Tshitserinilta tiedustettiin, onko neuvostohallitus valmis lähettämään sotajoukkoja Vähään Aasiaan Kemalin avuksi, lausui hän vähän aikaa epäröityään: «Kyllä, jos välttämätöntä. Venäjä ei siedä, että liittolaiset sallivat kreikkalaisten sotalaivain kulkevan Dardanellein läpitse. Meidän näkökannaltamme minkään länsimaisen vallan kontrolli Bosphorus ja Dardanellein salmiin nähden on kansantieteellisesti ja historiallisesti väärin. Mitä on 2,000 mailia etäällä olevalla Englannilla ja Ranskalla tekemistä Konstantinopolin kanssa. Tietenkin tämä kysymys on vuosisatoja vanha. Krimin sota taisteltiin samasta syystä, ja tämä sota, joka nyt uhkaa Läheisessä Idässä, tullaan taistelemaan samasta syystä, ellei Yhdysvallat ryhdy ehkäisemään sodan syttymistä.

Venäjä toivoo rauhaa.

«Venäjä ei halua sekaantumista. Venäjä haluaa rauhaa. Mutta ellei Englanti ole järkevä ja neuvo Kreikkaa hyväksymään Vähässä Aasiassa kärsimäinsä tappioitten seuraukset ja luopumaan uudesta taistelusta Traakiassa, me emme voi luvata Yhdysvalloille eikä mailmalle, etteikö 1914—1918 vuoden verileikki uudistu. Mutta minä luotan Yhdysvaltain hyvään tahtoon. Nykyinen sota — niin väistämättömältä kuin se näyttääkin — voidaan vielä ehkäistä presidentti Hardingin sekaantumisen kautta.»

Tshitserin kiirehtii Moskovaan jossa erikoinen neuvottelu Turkin avustamisesta ja yleensä Läheisen Idän kysymyksestä tullaan pitämään.

Paljon viljaa kuletetaan länneltä

Fort William. — Viime lauantaina ja sunnuntain aikana kuletettiin tämän sataman kautta 2,500,000 bushelia viljaa.

Kansalliskokous laajentaa Kemalin valtaa

Mustapha Kemal saanut diktatuurivallan toteuttaakseen Turkin alkuperäiset vaatimukset.

Konstantinopoli. — Turkin kansalliskokous Angorassa on valtavalla enemmistöllä päättänyt antaa Mustapha Kemalille diktaattorin vallan ja valtuuttanut hänet jatkamaan sotaa siihen asti kunnes kansalliskokouksen hyväksymät vaatimukset Turkin alueitten ja oikeuksien palauttamiseen nähden on täysin toteutettu.

Valkokaartilais-verinäytelmä Tukholmassa

(Erikoistieto Vapaudelle)

Tukholma 5-9.

Eilen suoritettiin täällä Södermalmin kaupunginosassa kammottava murhanäytelmä, minkä päähenkilönä oli muudan kenkivakuutusagentti S. Sjöström. Tämä oli iltapäivällä mennyt erään panttipankinpitäjän luo ja arvatenkin ryöstömurhan aikomuksessa lyönyt tätä ensin jollakin kovalla esineellä useita kertoja ja sen jälkeen viiltänyt veitsellä. Pahoinpidelty kykeni kuitenkin huutamaan apua, jolloin pahantekijä lähti pakoon. Myöhemmin iltapäivällä kuultiin sitten tämän asunnosta kaksi kovaa laukausta. Sjöströmin naapurien rientäessä tämän asuntoon, tapasivat he Sjöströmin vaimon vertavuotavana ja kuolemaisillaan toisessa huoneessa, ja tämän niinikään kuolemaisillaan toisessa. Molemmat kuolivat tuokion kuluttua. Tutkinnossa on selvinnyt, että Sjöstrom oli käynyt murhakoulun Suomessa, missä muiden brigadistien mukana otti osaa verilöylyihin. Työläisteurastusten jälkeen joutui hän Suomessa valkoisten erikoisen ihailun esineeksi.

Farmarien edustajain mielipide sodasta

Ontarion Yhdistyneen farmaripuolueen lehti «Farmers Sun» vaatii toimituskirjoituksessaan, että hallituksen on kutsuttava parlamentti koolle, ennen kuin ryhdytään minkäänlaisiin sotavarusteluihin, ja että ainoastaan parlamentilla on oikeus päättää sotaan osanotosta.

Albertan Rauhan Yhdistys, jonka kunniapresidenttinä on Albertan Yhdistyneitten Farmarien presidentti H. W. Wood, lähetti tiistai iltana pääministeri Kingille sähkösanoman, missä kielletään hallitus ryhtymästä mihinkään sotatoimenpiteisiin ennen kuin parlamentti on kutsuttu koolle ja Canadan kansalle tehty täysin tiettäväksi tilanne minkä perusteella sotaa puuhataan.

Moore hyväksyy hallituksen sotakannan

Ottawa. — Pääministeri King kutsui tiistaina Canadan Ammattijärjestön puheenjohtajan Tom Mooren puheilleen. Palattuaan neuvotteluista pääministerin luota, lausui Moore: «Työväki hyväksyy hallituksen kannan siinä suhteessa, että se neuvottelee kansan kanssa, ottaen sen mielipiteen huomioon ennen kuin ryhtyy mihinkään toimenpiteisiin sotaan nähden.

«Se aika jolloin maa voitiin syöstä sotaan yhdellä ainoalla julistuksella, ilman lähempiä tiedusteluja tilanteesta, on jo sivuutettu», lausui presidentti Moore, kieltäytyen ilmoittamasta lähemmin neuvotteluistaan pääministerin kanssa.

Canadan Tytärten järjestö sotaa vastaan

Toronto. — The Daughters of Canada piti ylimääräisen kokouksensa täällä tiistai iltana hyväksyen päätöslauselman, jossa asetutaan ehdottomasti vastustamaan kaikkea Canadan osanottoa Läheisessä Idässä mahdollisesti syttyvään sotaan.

Päätöslauselmaan sisällytettiin lainaus kenraali Sir Townsendin sanomalehdille antamasta haastattelusta seuraavin sanoin: «Meillä ei ole mitään tekemistä Konstantinopolissa ja mitä pikemmin me jätämme sen, sen parempi.»

Englannin työväki jyrkästi sotaa vastaan

«Ei yhtään kanuunaa, miestä eikä laivaa sotaan Turkkia vastaan» — työväen tunnussana.

Lontoo. — Daily Herald, Englannin järjestyneen työväen äänenkannattaja julkaisee sarjan huomattujen työväenjohtajien lausunnoita, joissa kaikissa on tunnusanana «ei yhtään miestä, laivaa eikä kanuunaa sotaan Turkkia vastaan». Työväen ammattiunioitten kongressi, joka on parhaillaan koolla Lontossa, on ryhtynyt järjestämään mielenosotuksia sotaa vastaan, samalla kun on ryhdytty puuhaamaan koolle kaikkien työväenjärjestöjen yhteistä kokousta.

Kaikki konservatiivisetkin sanoma lehdet, lukuunottamatta niitä, jotka ovat suoranaisesti Lloyd Georgen äänenkannattajia, kannattavat kaikkien diplomaattisten neuvottelujen tietä ennen kuin sotatoimenpiteisiin ryhdytään. Esimerkiksi London Times lehti vaatii hallitusta käyttämään «järkevää, kiihottumatonta menettelytapaa» ja yrittämään päästä sovintoon yhtenäisestä politiikasta johtavien Europan valtojen kanssa.

Saksan kommunistit korkeita elintarvehintoja vastaan

Berliini. — Saksan kommunistipuolue on julaissut manifestin Saksan työtätekeville, kehottaen heitä valmistumaan jättiläismielenosotusten toimeenpanoon lokakuun 1 päivä kautta maan, protestiksi korkeita elintarvehintoja ja työväen nälkiinnyttämistä vastaan.

Kansleri Wirth englantilaisille sanomalehdille antamassaan interjuuvissa sanoo tilanteen Saksassa käyvän päivä päivältä uhkaavammaksi, huono sato lisäten aseman kärjistymistä.

«Huonosta sadosta johtunut nälkä, luo äärimäisen vaarallisen tilanteen, joten sisäiset levottomuudet, jotka voinevat johtaa yhteiskunnalliseen vallankumoukseen, ovat odotettavissa.»

Kansleri Wirth sanoo keskiluokan aseman Saksassa olevan niin kurjan, että se on jo tyysten hävimässä.

Hallituksen geologisti uudesta hopealöydöstä

Toronto. — Tri E. L. Bruce, joka Ontarion hallituksen kaivosdepartementin toimesta on toimittanut tutkimuksia English Riverillä tehdyn hopealöydön johdosta sanoo mineraalin sisältävän kvartsia ja lyijykiveä jokseenkin yhtäpitävän määrän. Hän sanoo suonen olevan noin neljän tuuman paksuisen. Asseerauksessa mineraali osottaa käsittävän $230 hopeaa ja $300 lyijyä tonnia kohti.

Apulaiskaivosministeri ilmottaa mineraalin olevan hyvää, mutta sen paljous ei näytä vielä ainakaan olevan varma, mutta saattaa tapahtua, että rikkaampia suonia löydetään.

Neuvostohallitus myy Saksalle vanhoja sotalaivoja

Riika. — Neuvostohallitus on myynyt Saksalle jotain 20 vanhaa sotalaivaa romurautana. Laivain joukossa on m.m. «Amiraali Makaroff» ja «Grombol», jotka olivat aikoinaan Venäjän huomatuimpia sotalaivoja.

Ei onnistunut uimaan Englannin kanaalin ylitse

Dover, England. — Indritsanov niminen venäläinen uimari, joka on odotellut täällä jonkun aikaa suosiollista ilmaa uidakseen kanaalin ylitse, teki yrityksen, lähtien uimaan puolen yön aikaan maanantai iltana, mutta antoi matkan ylön klo 6 aamulla, epäsuotuisten sääsuhteiden takia.

VAPAUS

Canadan suomalaisen työväestön äänenkannattaja, ilmestyy Sudburyssa, Ont., joka tiistai, torstai ja lauantai.

H. PURO,
Vastaava toimittaja.

VAPAUS

(Liberty)

The only organ of Finnish Workers in Canada. Published in Sudbury, Ont., every Tuesday, Thursday and Saturday.

Advertising rates 40c per col. inch. Minimum charge for single insertion 75c. Discount on standing advertisement. The Vapaus is the best advertising medium among the Finnish People in Canada.

Ilmotushinta kerran julaistuista ilmotuksista 40c. palstatuumalta. Suutrista ilmotuksista sekä ilmotuksista, joiden tekstiä ei joka kerta muuteta annetaan tuntuva alennus. Kuoloilmotukset $2.00 kerta ja 50c. lisää jokaiselta muistoväryltä; nimenmuutosilmotukset 50c. kerta, $1.00 kolmekertaa; avioeroilmotukset $2.00 kerta, $3 00 kaksikertaa; syntymäilmotukset $1.00 kerta; halutaantieto- ja osoteilmotukset 50c. kerta, $1.00 kolmekertaa. — Tilapäisilmotuksista pitää raha seurata mukana.

Sotarummuttajat väärentävät uutisia

Kuinka sotakiihottajat väärentävät uutisia ja levittävät valheellisia tietoja, käy nyt selville pääministeri Kingin antamasta selostuksesta. Viime lauantaina nimittäin oli Lontoosta lähetetty Canadan sanomalehdistölle tieto, jonka mukaan Englannin hallitus vaati Canadaa ja muita itsehallinnollisia alusmaita lähettämään sotajoukkoja englantilaiseen armeijaan Läheiseen Itään. Eikä hallitus saanut mitään tietoa ennen kui nsunnuntai aamuna. Edelleen pääministeri King selittää, ettei hallitukselle tulleessa tiedonannossa pyydetty sotilaita, vaan ainoastaan selostettiin asemaa ja pyydettiin Canadan hallituksen lausumaan mielipiteensä asemasta.

Nyttemmin on käynyt selville, että joku ministerien sihteereistä lähetti tämän puolivirallisen tiedonannon, jonka nojalla sitten täkäläiset sotarummuttajat alkoivat täyden kiihotuksen, jopa pantiin värväys sotaan puolittain käyntiin. Näiden sotakiihottajain taholta, johon useat suuret vaikutusvaltaiset sanomalehdet näkyvät olevan valmiita, annettiin myöskin ymmärtää, että koko Englanti on valmiina sotaan. Nyttemmin on kuitenkin käynyt ilmi, että ainoastaan muutamat sanomalehdet Englannissa kannattavat Lloyd Georgen sotapolitiikkaa, kun sitävastoin suuri osa vapaamielistä lehdistöstä on asettunut jyrkästi hallituksen sotapolitiikkaa vastaan, puhumattaakaan kansan syvistä riveistä ja työväestöstä, joka epäilemättä on mitä jyrkimmin sotaa vastaan.

Canadan pääministerin vakuutus, ettei Canada tule ottamaan osaa sotaan eikä lähettämään sotilaita ilman parlamentin lupaa, ja ettei asema ole vielä niin kriitillinen, että olisi tarpeellista kutsua edes parlamenttia koolle, on kylmän veden kaatamista näiden sotakiihottajain niskaan. Mutta epäilemättä he tulevat yrittämään jatkaa työtään, koska he edustavat niitä aineksia yhteiskunnassa, jotka hyötyvät sodasta suurten kansajoukkojen mittaamattomien kärsimysten ja uhrausten kustannuksella.

Sosialidemokratiset menettelytavat

«Kansan Voimassa» eräässä Suom. Sos. dem. äänitorvessa on ollut lapsellinen töherrys, missä koetetaan osoittaa, kuinka kommunistit suurilla sanoilla ja demagogialla koettavat edistää asiaansa, ja viittaa lehti mm. saksalaiseen Levin tapaukseen, jolloin kommunistipuolue eroitti hänet puolueesta, kun tämä ei uskonut, että «vallankumousta voitaisiin tehdä Moskovan ruplilla», kuten «Kansan Voima» älypattina sanoo.

Tässä tapauksessa, kuten kaikissa, on sosialidemokratinen lehti jälleen mennyt puhumaan asiasta, jota se tuntee perin vähän taikka ei ollenkaan. Totta näet kyllä on, että Levi erotettiin puolueesta ja että häneen liittyi useita «kommunistisia» johtavia henkilöjä, jotka muodostivat nk. kommunistisen työyhteisyyden. Mutta totta on myös, että eräät näistä Levin saksiin liittyneistä entisistä tovereista nyt, kun riippumattomat ovat tehneet täydellisen sovinnon ystäväinsä noskelaisten kanssa, ovat tulleet katumapäälle ja antaneet julistuksen, jossa *selittävät erehtyneensä ja pyytävät päästä takaisin kommunistipuolueeseen.* Julistuksessaan korostavat he, että kaikki viime aikaiset poliittiset taistelut ovat osoittaneet, että *vain kommunistipuolue yksin on puolustanut proletariaatin etuja,* ja kehottavat kaikika «kommunistiseen työyhteisyyteen» kuuluvia valtiopäiväedustajia ja muita heidän kannallaan olevia uudelleen liittymään «*Saksan ainoaan vallankumoukselliseen puolueeseen, kommunistipuolueeseen.*»

Tästä «Kansan Voiman» ja muiden sosialidemokratisten lehtien toimittajille turmiollisesta käänteestä Levin jupakassa eivät noskelaisneropatit näy tietävän mitään; muussa tapauksessa he tietysti olisivat visusti varoneet kajoamasta asiaan, se kun on vain omiaan osoittamaan heidän takapajuisuutensa journalisteina ja kehnoutensa työväenluokan toimihenkilöinä.

Kultaa! Kultaa!

Sanomalehdet ja pörssiuutiset kertovat yhä uusista ja uusista kultalöydöistä Canadassa. Kautta maan löydetään uusia rikkaita kultasuonia. Jopa tuntuu että sitä on loppumattomiin tämän maan sisuksissa. Ja aina kun uusi kultalöytö tehdään, hankkivat keinottelijat siihen omistusoikeuden, perustetaan korporationeja ja ruvetaan myymään osakkeita. Työläistenkin raha kelpaa, jos heiltä sitä liikenee, finansseeraamaan saaliinhimoisten riistäjäin ja keinottelijain yrityksiä. Mutta työläisosakkeenomistajat eivät milloinkaan niistä hyödy, sillä keinottelijat kyllä tietävät miten heidän kanssaan pelataan. Sikäli kun löydöt eivät ole humpuukia, vaan ovat arvokkaita merkitykseltään, työntyvät rahamiehet näyttämölle, sijoittamaan pääomiaan. Mutta sijoittaessaan pääomansa, he myöskin pitävät hyvän huolen, että he saavat yksinomaisen määräysvallan näihin omaisuuksiin nähden. Niimpä new yorkilaisia raharuhtinaita vierailee nyt vilisemällä Canadassa. Täällä tuntuu olevan ehtymättömät luonnonrikkaudet, jotka tarjoovat heille uusia edullisia riistomahdollisuuksia. Canadan sanotaan olevan sellaisen nousu- ja varallisuuskauden ovella kuin oli Yhdysvallat sisällissodan jälkeisenä aikana. Paniikista toipunut kapitalismi tuntuu saaneen uutta verta suoniinsa ja kahmii nyt jälleen ahnaasti Canadan kansallisrikkauksia käsiinsä, ostaakseen näillä rikkauksilla itselleen yhteiskunnallista hyvinvointia ja sen mukana valtaa.

Riistäjät ja keinottelijat ahmivat siis itselleen yhä enemmän ja enemmän kultaa. Mutta mikä on työläisten osuus? Hyötyykö se näistä kulta- y.m. rikkauksista?

Ei! Kultaa kaivavan työläisen maja on yhtä ahdas, pimeä ja tomuinen kuin ennenkin. Hänen ateriansa yhtä niukka. Hänen perheensä edelleen puutteessa. Hän kävelee yhtä repaleisena ja tulevaisuudestaan yhtä pävarmana kuin konsanaan ennenkin. Hänen osuutensa uusista kultalöydöistä ja kansallisrikkauksien kasvamisesta on nollan arvoinen.

Ja mitenkä muuten voisi ollakaan. Maan työväestön suuren enemmistön ollessa kokonaan järjestymätön ja välinpitämätön, kelpaa riistäjäin menetellä sen kanssa kuinka tahansa. Sen voi asettaa raatamaan vaikka kuinka kurjalla palkalla ja minkäläisissä oloissa tahansa, jotta riistäjät saisivat yhä enemmän ja enemmän kultaa.

On jo aika työläisten huomata, että ainoastaan lujasti järjestyneinä joukkoina he kykenevät tekemään lopun työläisten elämän ja kärsimysten kustannuksilla keinottelevista riistäjistä ja heidän järjestelmästään.

Demokraattiset verilöylyt Saksassa

Saksan demokraattis-sosialidemokratisen hallituksen lahtaripoliisiensa kautta kansainvälisenä nuorisopäivänä Berlinin Charlottenburgissa järjestämän verilöylyn johdosta, missä yksi nuori työläinen tapettiin ja useita haavotettiin, kirjoittaa sikäläinen toverilehti:

Jälleen on Berlinissä vuotanut työläisveri. Poliisien sotaneuvottelut ja — valmistelut eivät ole jääneet tuloksetta. Nuoren proletaarin ruumis, ampumahaavat ja pistimen pistot, joita tarjottiin mieltään osottavalle nuorisolle ,ovat kapitalistisen valtion elimien proletariaattia kohtaan tunteman entistä suuremman pelon seurausta.

Mitä on sitten Charlottenburgissa tapahtunut? Nuoret työläiset osottivat mieltään syyskuun 3 päivänä, jolloin kommunistinen nuorisoproletariaatti jo vuosikausia on tuonut äänensä kuuluville kapitalismia ja porvarillista militarismia vastaan ja yhteiskunnalisen vallankumouksen puolesta. Jo kerran, kolme vuotta sitten, ampuivat Nosken verikoirat samallaisissa tilaisuudessa konekivääreillä nuorta proletariaattia, valaakseen heihin tällä tapaa rakkautta noskelaistasavaltaa vastaan. Nyt ovat ne (sosialidemokraatti) Severingin miehet, jotka eivät voineet suvaita, että nuoret proletaarit olisivat järjestyneissä riveissä marssineet läpi porvarillisten kaupunginosan. Kulkuetta provoseerattiin ja pysäytettiin se vangitsemisten kautta ,jotka olivat täysin oikeudettomia, synnytettiin kiihtymystä, ja laulun loppuna oli villi ammunta kohti aseetonta joukkoa.

Ei ole mitään sattumaa, että jälleen viime aikoina ovat säilät alkaneet välkkyä ja pyssyt paukahdella. Eberswaldissa (missä ammuttiin nälkäistä joukkoa) se alkoi, jatkui Charlottenburgissa, eikä meillä ole mitään epäilystä siitä, että hallitus on taipuvainen jatkamaan mainehikasta sotaretkeään aseettomia työläisiä, naisia ja nuorisoa vastaan, koska se tietää, että kurjistuminen on tehnyt joukot entistä kapinoivimmiksi, ja koska se uskoo voivansa täten tukahuttaa kapinallisuuden. Proletariaatti kuitenkin puolestaan oppii näistäkin tapauksista näkemään, kuinka avuton hallitus todellisuudessa on, vain leikkipallo suurkapitaalin ja kiskuroivan suurmaanviljelijäin käsissä, kollegio, jolle kapitalistit ovat antaneet tehtäväksi työtätekevän kansan kuristamisen. Mutta enempää täysikäinen kuin nuorikaan proletariaatti ei anna lahtaripoliisien veritekojen pidättää itseään taistelusta kiskontaa ja kurjuutta vastaan, jatkamasta taisteluaan elämänoikeudestaan ja tulevaisuudestaan. Charlottenburgin laukausten ei tarvitse kauan odottaa vastaustaan. Proletariaatti tulee antamaan vastauksensa käymällä yhtenäisellä rintamalla taisteluaan porvaristoa vastaan ja hylkäämällä ne, jotka tällaisessa tilanteessa viihtyvät porvarien kanssa ja ottavat vastuun siitä, että mieltään osottavia proletaareja murhataan. — —

Sen lisäksi mitä «Rote Fahne» edellälainatussa artikkelissaan lausuu, sietää mainita, etteivät sosialidemokratit tässäkään tapauksessa jaksa pidättä äeläimellisiä vaistojaan ja vihaansa luokkatietoista työväestöä kohtaan. Niinpä kirjoittaa «Vorwärts» pilkulleen porvarillisten lahtarilehtien tapaan ,että «suojelus-poliisit osoittivat ensin suurinta pidättyväisyyttä ja vasta tultuaan provoseeratuksi ryhtyivät käyttämään aseitaan». Ja «Freiheit» puhuu, että poliisien ampuma-aseiden käyttö pitäisi rajoittaa vain äärimmäiseen tapaukseen, jolloin on kysymyksessä itsepuolustus. Molemmat lehdet siis asettuvat porvariston puolelle ja allivat, että työläisiä saa ampua ,joko milloin hyvässä taikka «äärimmäisessä tapauksessa». Tähän surkeuteen siis päättyy sosialidemokratien huoneentaulu!

Syyttä eivät Berlinin-Brandenburgin piirin kommunistinuoret avoimesti kysykään sosialidemokratisilta nuorilta, mikä on heidän kantansa: asettuvatko hekin nuorten proletaarien murhaajain puolelle vai yhtyvätkö kommunististen luokkatoveriensa kanssa yhteiseen taisteluun provokationia ja nuorten, turvattomain työläisten murhaamista vastaan?

Kansanvalta

Norjan «Social-Demokraten» on äskettäin julkaissut pääartikkelin Valko-Suomen «kansanvaltaisista» eduskuntavaaleista. Siinä lausutaan:

Paljon ovat Suomen eduskuntavaalit mieliä jännittäneet. Osanotto vaaleihin ei ollut kuitenkaan niin suuri, kuin oli porvarillisella taholla odotettu. Olihan pelätty työväenpuolueiden saavan liian suuren vaikutusvallan.

Toimittaja Thorstein Diesen oli kuitenkin voinut lohduttaa lukijoitansa sillä sulosanomalla, että kävipä vaaleissa miten tahansa, niin ei ainakaan porvaristo ollut neuvotonna: Olihan sillä suojeluskunnat — aseellinen mahti — turvanaan ja selkänojanaan, joita voisivat tarvittaessa käyttää.

Suomesta lähetetyssä kirjeessä, minkä on «Aftonposten» julkaissut tämän heinäkuun 1 pnä, kirjoittaa muuan valkolahtari:

«Verellä ja kauhulla osti Suomi 4 vuotta sitten vapautensa ja itsenäisyytensä. Ja Suomi ei aio luopua mistään hinnasta. Tällä hetkellä on Suomi parhaiten varustettuna, kuin konsanaan ennen, sekä ulkoisia että sisäisiä vihollisia vastaan. Täysin varustettu ja taisteluvalmis suojelus kunta, jonka riveissä on yli 100,000 karaistun miehen, on valmis ensi hälyytyksestä käymään rynnäkköön. Jos sosialistit ja kommunistit vastoin kaikkia luuloja pääsisivät enemmistöksi vaaleissa tänään ja maanantaina, tulisi epäilemättä eduskunnan uusi enemmistö vaatimaan suojeluskunnat hajoitettaviksi. Mutta se olisi Suomen vapauden ja sivistyksen perikato. Ja se ei saa missään tapauksessa tapahtua».

Jos työläiset voittavat vaaleissa ja yrittävät käyttää valtaansa valtiopäivilä, aikoo porvaristo nousta kapinaan. «100,000 karaistunutta miestä on valmiina ensi hälyytyksestä käymään rynnäkköön».

Sellaista on porvarillinen kansanvalta. Niin kauan kuin porvaristo on enemmistönä, on työtätekevän väen vähääkään mukisematta alistuttava kaikkeen. Mutta jos alaluokan onnistuu päästä parlamenttaariseksi enemmistöksi, niin silloin on yläluokan lojaalisuus kerrassaan tipotiessään. Silloin nostetaan aika jyräkkä ja pannaan hätärummut soimaan.

Sillä tavoin esiintyi Suomen porvaristo vuonna 1917. Sosialidemokraatit olivat sillä kertaa päässeet eduskunnassa enemmistöksi. Vieraalla avulla, Kerenskin avulla, hajoitettiin eduskunta ja pakotettiin uudet vaalit toimittamaan. Tässä ei ollut kansanvalta määräämässä, vaan rahavalta ja vallan väärinkäyttö. Kun sitten vallankumous puhkesi, möi Suomen porvaristo itsensä preussiläisille verihurtille, junkkeriherroille, joiden edesottamiset nyt taas ovat ilmenneet murhapolitiikkana, joka on niin tavattoman uhittelevaa ja raakaa, että se on taas saanut Saksan kansan kokokonaisuudessaan nousemaan itseänsä vastaan. Tätä preussiläisyyttä ylistää herra Diesen pilviin saakka: «Se on tehnyt arvaamattomia palveluksia sivistykselle». Saksan kansa on kumminkin aivan toista mieltä tämän preussiläisyyden siunauksista, kuin «Aftenpostenin» lahtarisankari.

Tämän aikeista ei näet ole tarvis vähääkään epäillä. Jos tähän astisissa parlamenttaarisissa voimasuhteissa tapahtuisi heille epäedullisia muutoksia, eivät nämä diseenilläiset lahtarit vähääkään empisi vedota sotilasmahtiin. Kun on kysymys työväen nujertamisesta, niin on porvaristolla muka «oikeus» käyttää mitä keinoja tahansa, asevoimaa, maanpetosta ja nälkääntappamispolitiikkaa.

Herra Diesen on suorapuheinen, mutta hän tahtookin epäilemättä ilmaista ne tunteet, jotka ovat suuressa osassa suurporvaristoa vallalla. Sen vuoksi on työväenluokan päästävä selville siitä, millaisen vihollisen kanssa hän on tekemisissä, ja minkälaisia menettelytapoja sen vuoksi työväen on käytettävä voidakseen tehdä voittoisan vallankumouksen. Valkolahtarien mielenpurkaukset osoittavat myöskin, mitä kansanvallalla yläluokan piireissä käsitetään.

Pelkoa työväen vaalivoitosta ei enää tällä kertaa ole olemassa. Porvaristo on säilyttänyt entisen valta-asemansa. Sosialistit ovat kuitenkin voimakkaasti edenneet. «Kommunismin» pelko on senvuoksi suurempi kuin konsanaan ennen, mikä ilmenee m.m. niinä lakkaamattomina vainoina, joita jokapäivä nykyisin kohdistetaan sosialistisiin työläisiin. Porvaristo elää alituisessa pelossa. Joka hetki aavistaa se tilinpäivän lähenevän, kostonhetken lyövän. Epätoivon sokaisemana kokee se murskata kaiken uuden raakuudella. Mutta ei mikään vainoeikä sorto voi estää kommunismin kehityskulkua. Eri maiden preussiläislahtarit riehukoot ja käyttäytyköötmiten tahansa. Uusien aatteiden voittokulkua ei kuitenkaan millään mahdilla ole pysäytettävissä.

Työväen taistelurintamalta eri maista

Luokkataistelun sijasta kerjuuta Saksassa

Saksan ja Ranskan proletariaatin taisteluyhteisyys.

Berlini 27-8. — Nälkäkriisin kärjistyessä hetki hetkeltä ilman että näkörannassa on havaittavissa pienintäkään nälkäänäkevälle työväenluokalle edullista ratkaisua on Saksan kommunistipuolue jälleen antanut julistuksen maansa raatajistolle vielä kerran teroittaen sen oman, alhaaltakäsin tapahtuvan painostuksen, toiminnan ja taistelun välttämättömyyttä.

Julistuksessaan osoittaa kommunistipuolue, kuinka ammattijärjestöjen kokoomuspolitiikkaa kannattavat johdot ovat raivoisan hintain kallistumisen ja koko talouden luhistuksen johdosta, päättäneet ryhtyä «joihinkin toimenpiteisiin». Kun ne eivät tahdo mitään taistelua hallitusta ja porvaristoa vastaan, ovat ne esittäneet hallitukselle joukon toivomuksia. Tätä tehdessään ovat ne syrjäyttäneet suuret työtätekevät kansanjoukot. Niitä ei ole kehoitettu harjoittamaan painostusta hallitukseen, vielä vähemmän pitämään huolta että työväestö itse valvoisi ja kontrolloisi mahdollisia toimenpiteitä. Ja hallitus on verisellä ivalla tai mitään sanomattomilla puheenparsilla palauttanut takaisin ammattiyhdistysjohdot, jotka saapuivat sen puheille alammaisina anojina. Sosialidemokratian pää-äänenkannattaja toteaa, että «vaatimus» elintarpeiden, vaatteiden, jalkineiden jne. takavarikoimisesta ja säännöstelystä on «tosin toivottava» mutta «mahdoton toteuttaa». Ja sama on laita kaikkien ammattiyhdistysjohtojen lausumain toivomusten kanssa. Kaikkien niiden edellyttämäin toimenpiteiden suorittaminen on jätetty «valtakunnalle», valtion byrokratialle, mikä toimii kapitalistien johdossa ja näiden etujen mukaisesti. Ja kuitenkin olisi niistä odotettavissa jotakin siunausta työväenluokalle, vain, jos se olisi niiden läpiajamisessa myötävaikuttavana ja kontrolloivana tekijänä. Mutta lisäksi ovat ammattiyhdistysjohdot kokonaan luopuneet monista aikaisemmista vaatimuksistaan. Ei ole enään puhetta mistään laajemmasta tavara-varojen takavarikoinnista, ei tuotantolaitosten sosialisoinnista, ei sanaakaan tloudellisesta ja ulkopoliittisesta lähentymisestä Neuvosto-Venäjään, ei sanaakaan ententen koronkiskurien tarmokkaasta vastustamisesta.

Jos työläiset siis edelleen toimettomina seuraavat tätä kaikkea, odottaa heitä itävaltalaisten työläisten kohtalo. Pelastuksen raskas työ on joukkojen itsensä, ja voidaan se suorittaa loppuun vain säälimättömällä taistelulla romahduksen aiheuttajia, hallitusta, kapitalistiluokkaa ja sen kanssa liiton tehneitä ammattiyhdistysjohtoja vastaan. Suoraan työpaikoista ja ammattiyhdistyksistä on siis alettava ja järjestettävä taistelu ja valittava siihen valmiit johtajat, huomautetaan julistuksessa, mikä päättyy tarkkaan määriteltyihin proletaarisiin päivänvaatimuksiin.

Mutta samaan aikaan kun kommunistipuolue Saksassa, kuten Ranskassakin, pyrkii organisoimaan niin hyvin päivänvaatimusten kuin lopullisen päämääränkin hyväksi käytävää luokkataistelua, kiinnittää se huomionsa myös kansainväliseen taisteluun, mitä ilman ei kansainvälisellä pohjalla käydyllä ole mitään ratkaisevaa merkitystä. Niinpä on Saksan kommunistipuolueella yhdessä ranskalaisen veljespuolueen kanssa ollut neuvottelut Kölnissä entistä tiukemman taistluyhteyden aikaansaamiseksi. Sen lisäksi mitä tästä olemme jo ennemmin maininneet, sietää lisätä, että kummankin puolueen valtuutetut olivat yhtä mieltä kummankin puolueen mitä läheisemmän yhteistoiminnan ja mitä lujimman taisteluyhteyden välttämättömyydestä proletariaatin puolustamiseksi uhkaavilta vaaroilta.

Molemmat puolueet ovat päättäneet käyttää keskinäisesti kaikki voimansa taistelun käymiseksi ententeimperialismia, Versaillesin rauhaa ja sen saksalaista vastinetta, suuria työtätekeviä kansanjoukkoja kurjistuttavaa korvauspolitiikkaa vastaan, sotavaaraa, nälkää ja verorosvousta vastaan, mitkä ovat voimattoman, romahtaneen kapitalistisen uudelleenrakentamisyritysten seurauksia.

Molempien puolueiden valtuuskunnat ovat olleet yhtä mieltä seuraavista taistelutunnuksista:

Versailles'n rauhan purkamisen puolesta! Keskinäisen proletaarisen uudelleen rakentamisen puolesta porvariston kustannuksella! Ruhrin alueen valtausta vastaan! Miehitettyjen alueiden valtauksen lopettamisen puolesta! Mitä lähimpäin taloudellisten ja poliittisten suhteiden puolesta Saksan, Ranskan ja Neuvosto-Venäjän välillä! Kallistusta ja verokuormitusta vastaan!

Sekä saksalaiset että ranskalaiset toverit ovat olleet selvillä siitä, että suuret kansanjoukot Reinin kummallakin puolella voivat tehokkaasti suojella itseään uusia sodan hirmuja, nälänhätää ja verotaakkoja vastaan vain kärjistämällä kamppailuaan aina, tavara-arvojen takavarikointiin, tuotantoon ja raha-asiain kontrolliin asti, hajoittamalla saksalaiset orgeshit ja vastaavat ranskalaiset lahtarijärjestöt, toteuttamalla työväen aseellisen puolustuksen ja muodostamalla työväenhallituksen.

Molempien toveripuolueiden keskusjohdot ovat antaneet yhteisen julistuksen, jossa kehoitetaan kummankin maan proletariaattia yhteisiin ponnistuksiin vapautuakseen vaaroilta, joilla imperialistinen väkivalta ja linnarauhapolitiikka niitä uhkaa.

RAHAA SUOMEE

Kurssi Smk. 43:00 Cana dollar

LÄHETYSKUSTANNUKSET:

LÄHETYSKULUT: 40c lähetyksistä alle $30; 50c lähetyks. 40; 60c lähetyks. $40—$60; 75c lähet. $60—$100. Y dan dollarin 25c sadalta dollarilta lisää. — Sähkösan lähetyksille $3.50 lisämaksu.

Torontossa ottaa rahavälityksiä vastaan A. T. Hill, 957 E view Ave.

Rahavälityksenne ovat Suomessa maksetut vastaanottajill meroon 1378 asti viimeiset niistä elok. 12 p.

Pilettejä Suomeen ja Suomesta tän

Tiedustelkaa hintoja y. m.
Suurimpien valtamerilinjojen valtuutettu asiamies.

VAPAUS,
BOX 69, SUDBURY,
Pilettiliike tehtävä J. V. Kannaston nimessä.

Ruotsin rautatielakon yleinen asema

Tukholma 4/9. — Lakon yleistä asemaa Ruotsin yksityisradoilla selostaa Rautatieläisliiton valtuutettu seuraavaan tapaan.

Konflikti on pantu käyntiin eri muodoissa kuin aikaisemmin. Taistelu on tällä kertaa suunnattu rajoitetuimmille alueille. Tämä taktiikka onkin osoittautunut oikeaksi, ja käynyt varsin tehokkaaksi, vieläpä tehokkaammaksi kuin mitä on odotettu. Göteborg-Borasin hallinto esim. on kauemmin kuin muut koettanut pitää yllä neuvotteluja. Mutta siten kuin tämäkin hallinto on kohdellut henkilökuntaansa ja pakottanut uskollisen työläiskuntansa tasolle ,jossa palkka on huonoin kuin minkään muun työläiskunnan Ruotsissa, ei henkilökunnan vastaus ole voinut olla muu kuin lakkoa kannattava. Rautatieläiset ovat myös panneet järjestönsä takauksseen siitä, etteivät he aijo antaa työnantajien kohdella itseään miten hyvänsä.

Jokaista lakkolaista elähyttää myös ajatus pitää puolensa, kestäköön lakko miten kauan hyvänsä. Rautatieläisten lakkorahastokin on siksi suuri, että se sallii taistelun käymisen nykyisessä laajuudessaan melkein miten kauan hyvänsä. Onpa esim. Borasissa rautatieläisiä, jotka saavat niin paljon avustusta kuin mitä rautatien hallinta on tarjonnut palkkana.

Mitä tulee taistelun laajentamiseen yhä useammille radoilla, ei valtuutettu voinut sanoa siitä mitään varmaa, sen ratkaisemisen kun kuuluu rautatieläisliiton johdolle. Mutta varmaa on, huomautti valtuusmies, että työnantajat toivovat tätä. Kysymyksessä on kuitenkin joukko pikkuratoja, jotka jo ovat välillisesti vedetty konfliktiin.

Mutta muuten on rautatieläisillä täysi syy tarkkaan harkita jokaista uutta toimenpidettä, hätiköidyillä toimenpiteillä kun voi olla varsin epämiellyttävät seurauksensa, eikä vähimmän matkustavalle yleisölle.

Lisäksi huomautti valtuusmies, että työnantajisto varmaan tulee koettamaan erottamisuhkauksilla pakottamaan henkilökuntaa taipumaan Tämä uhka on kuitenkin otettava varsin levollisesti. Sehän on vain työnantajien yleisesti käyttämä taktiikka, ja jos rautatieläiset pysyvät edelleen yhtä lujina kuin tähänkin asti, saavat he olla varmoja voitostaan. — —

Lakon alaisilla radoilla ei muuten kulu päivääkään ilman, etteivät rikkuroivat herrasretkut aiheuttaisi suurempia taikka pienempiä onnettomuuksia. Bergslag radalla esim. kuuluvat radoilta suistumiset päiväjärjestykseen. Mikä hengenvaara tällä radalla on aina tarjolla yleisölle, joka uskaltautuu kohtalonsa edesvastuuttomien käsiin, on itsestään. Mutta parempi ei ole liikkeellä muus muillakaan lakon alaisilla radoilla. Göteborg-Borasin kin syöksi äskettäin vaihtakia useita vaunuja kiskului 5 tuntia, ennenkuin tiin uudelleen raiteille. min radalla taas saatiin v tettyä uhkaava junien yht ys, jolla olisi voinut olla v hoisat seuraukset. Ställda malla taas sattui traagiko välikohtaus. Sikäläinen a likkö näet paraikaa puuha vaunun siirtämisessä toise teelle. Hänen jarruttajanko tamansa merkin ymmärsi ähkivä rikkuri kuitenkin v täen sitä lähtömerkkinä. porhalsi juna matkaansa asemapäällikkö jarruttaja kunnes juna pysähtyi — s la pysäkillä, ja asemapääl annetuksi paluumerkin. N män kömpelön erehdyksen Ställdaten asema useita man asemapäällikköä.

Ludvikassa ja muualla kevät retkuilevat rikkurit vaaralliseksi muillekin k kustajille, ja kaikki tämä la «siunattua yhteiskunta-a ten työnantajisto ja näiden lehdet ruokottomina toit

Valtakatu

Iltapäivä. On se tiima,
jolloin vallasväki liikkuu
jolloin autoissaan se kiikk
että vinkuu villi viima,
katku täyttää valtakadun
torvet pärrää korvat luk
menee risteykset tukkoon
ruhkaantuissa ahtaan lad

Taikka katuviertä seilaa
keinuvin ne ihramahoin,
kallein turkiksin ja nahoi
näyteikkunoissa peilaa
käälyjään ja helmiänsä.
näytteill' itsekin kun ova
vaivansa myös heillä ko
vaikk' ei niistä kasva kä

Tuossa varmaan pörssin
tuossa joku jaloveri
kenraali ja ministeri,
tuossa yhteiskunnan lamp
politiikan seiväs ylväs,
tuossa kiskuri vain muu
kulmill' isän valju kuva
tuossa kirkon paksu pyl

Ohivilahtavin hetkin
toinen toistaan ihanamm
vaeltaa myös ohi mamma
vaeltavat tyttäretkin.
Kova eessä urakkahan:
pöytä vartoo kukkurainen
kunhan ruokahalu vaine
täyttäisi myös täyden m

Katseltavaa siinä salaa.
mistä nauttis enemmänkin
ellei vilinässä hänkin,
joll' ei edes leivänpalaa.
jolle «huon aika» tarjo
ruokahalun muttei ruoka
joka työtönnä nyt huoka
jonka elon murhe varjos.

Jolta pörssin pamppu ka
jolla diplomaatti huijas.
jonka joka ainoo puija
kättentyöt kun hältä ahn
joka on nuo arvot luonu
jotka tuossa kadun täyttä
joita vallasluokka käyttä
niinkuin taivas ois ne s

Kadun kulmassa kuin aa
seisoo kaiken luoja, ano
rukoilevan sanan sanoo.
sielussansa toivon haave
niinkuin oljenkorsi haura
pärskyy siinä vallasvahto
kuollut sille köyhän taht
ottaa vaan ei anna vaura

Kössi

Jälleen näkeminen

(Jatk.)

Syksy on käsissä, mihin nyt poloiset joudumme? sai Aatu sanotuksi osatoverilleen. Missä on oikeus, joka ei suo turvaa köyhälle! Hm, ofkeus! Se on herrain käsissä, sanoi yksi tovereista. Se puhuja oli aivan oikeassa kun hän kuvasi riistäjät kaikessa kataluudessaan, sellaisia ne juuri ovatkin. Herrat eivät halua kuunnella totuuksia jotka ovat heidän etujansa vastaan. Sentähden juuri meidät häädetään ulos torpasta kun suosimme sitä puhujaa, sanoi Aatu. Se on vaan tekosyy, sanoi yksi tovereista. Herran mieli on tehnyt jo kauan niitä maatilkkuja jotka olemme pelloiksi peranneet. Hän näet voi yhdistää ne kolme peltoa, joten siihen tulee kaunis aukea nähtäväksi. Ehkäpä taasen löytyy semmoisia jotka ovat halukkaita menemään korpea kuokkimaan niinkuin mekin teimme, ja onhan niitä jotka köyhyys pakoittaa turvautumaan kuokkaan ja lapioon, saadakseen pienen peltotilkun itselleen, huokasee Aatu.

Tyhjäksi riistettyjen torpparien mentyä, syntyi herran ja voudin välillä lyhyt keskustelu: Nyt se on vihdoinkin tapahtunut jota olen kauan sitte aikonut, sanoo herra mielessään. Olen saanut torpparit uloskäsketyksi torpista kun sain sen syyn että suosivat sitä puhujaa. Heillä ei niin muodoin ole syytä valittamiseen kun se ulossanominen tapahtui näin sievällä tavalla. Mainiota, virkkoi vouti, silmäinsä pirullisesti välähdellen. Hän näet toivoi saavansa pienellä vuokralla ne torpparien viljelemät maat, ja olla edelleenkin työnjohtajana kartanossa. Hän ei lausunut toivomustaan herransa kuultavaksi, mutta arveli asian niin käyvän, ainahan se herra oli «oikein» ymmärtänyt hänen ajatuksensa. Hän kysäsi herralta kuin sivumennen että mitä niiden maiden kanssa nyt aikoo hänen ylhäisyytensä tehdä? Aikooko yhdistää tuohon suureen viljelysalueeseen ne pellot eli kuinka?

Sitä en ole vielä suunnitellut, mutta ennen kaikkea ovat ne pellot suuresta merkityksestä minulle, sanoo herra. Olen joskus ajatellut sitäkin että jos jakaisin nämä maani palstoiksi ja myisin ne hyvästä hinnasta, niin en luule olevan senkään ajatuksen hullumman, vaan aikapa sen näyttää, lopetti herra puheensa...

Kun Aatu ja hänen onnettomat osatoverinsa saapuivat sinä iltana kotiin, niin jääköön lukijan arvattavaksi ne tunteet, jotka täyttivät kotiväen mielet. Kyyneleitä ja rasaita huolia. Syysyön taivas oli yhtä synkkä kuin oli noiden onnettomien mielet, eivätkä he voineet toisiaan lohduttaa. Tuntui siltä kuin ikivanhat hongatkin olisi huokailleet metsän reunassa sitä, että heidän uskolliset ystävänsä tulevat heidät jättämään ainiaaksi.

Olli ja Lyyli Ventola koettivat lohduttaa vanhempiaan kun suurin suru, johon täytyi tottua oli hiukan ohi. Olli sanoi ei koskaan jättävänsä vanhempiaan oman onnensa nojaan. Hän lupasi olla vanhempiensa vanhuuden turva niin kauan kuin elävät. Se lohdutti. Hyvältä tuntui kuunnella tuon kunnon pojan lupauksia. Ilonkyynel vierähti äidin rypistyneille poskille, kun hän puristi poikansa kättä, kiittäen kauniista lupauksesta. Lyyli lupasi myös tehdä parhaansa vanhempainsa hyväksi. Hän aikoi lähteä tienaamaan. Lyylin täti oli vanha, varakas leski. Hänen puoleensa aikoi Lyyli kääntyä pyynnöllä saada rahaa matkapiletin ostoon, päästäkseen Amerikaan, lännen «kultalaan». Sinne paloi tytön mieli. Siellä sanotaan rikastuvan nopeasti, niin tahtoo hänkin. Täti aprikoi kauan, ennenkuin luovutti tytölle matkarahat. Hän oli aika saituri ja pelkäsi että jos ei tyttö suorittaisikaan rahoja mistä sitten ottaa. Mutta kun tyttö monet kerrat vakuutteli tädille, että maksaa rahat takaisin niin pian kuin voi, niin suostui hän lopulta ja antoi rahat. Meren aallot keinuttivat laivaa, jossa Lyyli matkusti kohti tuntematonta kohtaloa. Sitä ikävämpi tuntui tulevan mitä kauemmaksi jäi synnyinmaa. Mutta itkukaan ei nyt auta, täytyy koettaa kestää, huokaili tyttö. Hänet täytti täälläkin se kolkko yksinäisyyden tunne, joka oli aina häntä painajaisen tavoin seurannut kaikkialla. Ei suinkaan se haihdu kuin haudassa, ajatteli hän, suurten kyynelten taasen täyttäessä silmän nurkan.

Lyyli saapui erääseen tehdaskaupunkiin tätinsä antamalla osotteella, joka oli ollut tädin hyvän tuttavan olopaikka. Täti vakuutti, että Lyyli pääsee oikeiden ihmisten joukkoon, ne kun ovat jumalisia. Hän saapui määrättyyn paikkaan. Se oli suuri ruokatalo, johon Lyyli pääsee työhön. Hänelle osotettiin pieni, puolipimeä huone asuttavaksi. Emäntä Saastamoinen (se oli talon emännän nimi) oli hyvin lipevä ja kielevä akka. Se ei miellyttänyt Lyyliä lainkaan, mutta täytyy tottua siihen. Talossa oli tytär nimeltä Hilma. Hän näytti olevan äitinsä kaltainen, joten Lyyli ei pitänyt hänestäkään, mutta oli toki hyvä ettei tarvinnut olla hänen huonetoverinsa, että sai olla joskus yksin, kun työltä sattui joutumaan. Kaikki tämän talon poortarit kuuluivat raittiussseuraan ja kirkolliseen seurakuntaan. Talossa pidettiin usein jumalanpalvelusta, joten se oli tuttua koko paikkakunnan suomalaisten kesken. Tässä jumalisessa talossa ei säästetty synninteikoa, kun oltiin varmat, että ne saa anteeksi silloin kun haluaa. Niinpä, vaikka kaikki kuuluivat raittiusseuraan tässä talossa, niin oli jokainen vähintäin «kaappijuoppo». Sitä todistivat tyhjät viinapullot joita Lyyli sai aina korjata pois huoneita siivotessaan. Lyyli, kuten sanottu, oli kaunis ja siveä tyttö. Hänelle tarjoutui useoita nuoria miehiä seuraksi tässä talossa, mutta Lyyli huomatessaan sen silmiinpistävän ulkokullaisuuden joka vallitsi koko talon asukkaissa, väisti heidän lähentelynsä, joka saattoi heidät katkeraksi ilkeine pistopuheineen. Tästä ei tyttö suurestikaan välittänyt, vaan toimitteli tunnollisesti hänelle määrättyjä tehtäviä, joita pakkasi olemaan enempi kuin olisi voinut tehdä. Aika kului. Palkka oli mitättömän pieni ja työpäivä tavattoman pitkä. Palkka ollen kuusi dollaria kuukaudelta, joka oli kyllin pieni haihduttaakseen ne «suloiset kuvat» mielestään joita oli ajatuksissaan kuvaillut ennen Amerikaan lähtöään. Lyyli tunsi pettymystä, mutta mikäpä auttoi muu kuin olla miten oletetaan. Hän alkoi tuntea kaipuuta jonnekin, jossa saisi kuulla ja nähdä muutakin kuin poortitalon elämää. Häntä ei huvittanut mennä kirkkoon jonne emäntä kehoittamalla kehoiti. Eikä hän tykännyt kulkea raittiustalollakaan, kun joskus tansseissa. Hän kaipasi parempaa seuraa joka sopi hänen ajatuspiiriinsä. Niinpä niin, kun hän tutustui paikkakunnalla ja sai tietää että siellä on myös työväen talo, halusi hän päästä sinne. Siellä tunsi hän itsensä ihmiseksi toisten rinnalla ja toverin käsi ojennettiin hänelle ystävällisesti. Lyyli tunsi sanomatonta iloa, saadessaan olla tovereiden seurassa, jotka antoivat hänelle sen arvon mikä hänelle kuului. Hän yhtyi jäseneksi työväen yhdistykseen ja ammensi tietoisuutta työväen kirjallisuudesta. Kävi kuuntelemassa puhujia ja kätki tiedon kultajyväset tarkasti nuoreen ja puhtaaseen sieluunsa. Emäntä Saastamoinen suvaitsi aina haukkua ja nimitellä Lyyliä kaikeksi muuksi, paitsi ei ihmiseksi. Mutta tyttö ei siitä vähääkään välittänyt. Hän aikoi muuttaa paikkaa, mutta emäntä ei halunnut häntä päästää pois — olihan Lyyli hyvä työihminen ja mitättömän halpa palkka, niin kovasta ja raskaasta työstä. Lyyli oli oppinut useita työväen lauluja ulkoa ja aina joskus niitä hyräili työtä tehdessään. Emäntä kuuli kerran tytön laulavan: Ei muuta johtajaa ei luojaa... Lopeta jo ajoissa semmoinen laulu, huudahti emäntä suuttuneena. Minä en anna talossani semmoisia jumalattomia lauluja laulaa! Näyttää siltä että ovat sinut «vieneet jo pahasti» synnin teille ne kirotut jumalan kieltäjät, sosialistit. Siellä niitten talolla on «oikea synnin pesä». Kaikki rietaat sinne menevät jumalaa pilkkaamaan. Siellä ovat portot ja varkaat saaneet suojansa, eikä yhtään kunnon ihmistä löydy niitten pakanain joukossa. Lyyli kuunteli tuota sanahelinää tyynenä ja ajatteli vain pelkkää hyvää sosialismista. Lyyliä vieroivat koko talon väki, kun ei hän heihin yhtynyt, ollakseen yhtä ulkokullattu kuin hekin. Vaan se ei häntä lainkaan harmittanut. Hän oli alkanut oikeasta päästä, siitä hän oli varma.

Talvi kului, eikä mitään erikoisempaa ollut tapahtunut. Lyyli kulki ahkerasti työväen talolla ja otti osaa toimintaan sen kuin taisi. Hän voitti tovereiden suosion ja luottamuksen puolelleen. Hänellä oli monta ihailijaa, mutta hän ei ollut antautunut «yksityisseurusteluun» kenenkään kanssa, vaan sitä enempi nautti vapaasta toveripiirin seurasta. Osa hänen sielustaan kuului syvään rakkauteen vanhempiaan kohtaan synnyinmaassa, jotka oli tehty onnettomaksi ristämällä heidän pitkäaikaisen työnsä tulokset. Sinne, sinne paloi mieli. Hän olisi tahtonut puristaa onnettomia vanhempiaan vasten rintaansa ja lohduttaa, mutta he ovat pitkän matkan takana. Yksin ollessaan hän tunsi sanomatonta kaipuuta nähdä omaisiaan, mutta se on mahdotonta. Täytyy saada suorittaa matkapiletti tädille, joka siellä jo epäilee, ettei tule sitä saamaankaan, mutta kun palkka on niin pieni ja huono aika kaikilla työläisillä, niin mitäpä voi. Mutta kun saan suoritettua velkani, niin alan «säästää» rahaa päästäkseni takaisin Suomeen nähdäkseni rakkaat omaiseni. Usein päättyivät ajatukset katkeriin kyyneleihin jotka sanomaton koti-ikävä oli tuonut silmiin. Lämmin huhtikuun aurinko on sulattanut lumen melkein joka paikasta. Kaduilla on vettä ja likaa, mutta siitä huolimatta on kaduilla vilkas liike. Talvitavarain loppuunmyynti on kovassa käynnissä. «Halvennusmyyntejä» ilmottavat vaate ja kenkäkaupat suurilla ilmoituksilla. Ihmiset rientävät kilvan «seiliin». Kaupat ovat väkeä tungokseen asti täynnä, kaikilla on kiire. Puotipalvelijat saavat maistaa väsymyksestä iltasin. Heidänkin energiansa on myyty halvennuksella; he eivät ole saaneet senttiäkään siitä kovasta ylimääräisestä työstään jonka ovat suorittaneet liikevoittoa luomalla isännilleen, he ovat vain kuin koneita joita mielin määrin saa käyttää.

Emäntä Saastamoinen lähettää tyttärensä Hilman ostamaan «halpaa» tavaraa. Hän myös ehdottaa Lyyliä tyttärensä seuraan, joka muutoin oli vastoin tavallisuutta. Emäntä näet ei halunnut että hänen «siivo» tyttärensä seurustelisi «tiskarin» kanssa, joka vielä kaiken lisäksi on sosialisti, ei! kaukana siitä. Mutta nyt saa Lyyli sen «kunnian», että seuraa talon tytärtä ostoksille.

Lyyli näkee kaikenlaista vaatetustavaraa joka sopisi hänellekin, mutta kun ei auta menettää rahoja ennenkuin on saanut velan maksetuksi. Niin täytyy tyytyä vaan niihin yksinkertaisiin vaatteisiin jotka hänellä on. Hänen huomionsa kohdistuu kauppapalvelijoihin, jotka palvelevat ostajia kaikella huolella. Hän ajattelee työväen puhujan sanoja, jotka kohdistuivat ja soveltuivat kaikenlaisen työn tekijöihin, niin noihinkin kauppapalvelijoihin. Kuinka saavatkin he juosta nöyrinä isäntänsä ja ostajainsa käsketävinä. Kummallista tämä elämä. Näin ajattelee Lyyli. Hän ei edes huomannut koska Hilma oli poistunut hänen viereltään katselemaan tavaroita. Kun jälleen Hilma ilmestyi Lyylin luokse, niin oli hänellä kaikenlaista tavaraa päällysnutun alla. Lyyli ihmetteli itsekseen, että miksi Hilma niin on piilottanut tavarat palttoonsa alle. Hilmalla ja Lyylillä oli melkein samanväriset palttoot, joten ne kauemmaksi näyttivät samannäköisiltä. He lähtivät kotiin ja Hilma piti kiirettä jota ei Lyyli käsittänyt. Hän ei ostanut yhtään mitään, joten hänellä ei ollut mitään kannettavanaan.

(Jatk.)

Vain pieni ponnistus ja voitamme

Nyt on aika ottaa sen takasin mitä alkupuolella vuotta olemme hävinneet.

Vapauden liike on alkanut huomattavasti elpymään. Liikevaihto on kasvanut ja työvoiman vähennys on vaikuttanut sen että menot ovat huomattavasti pienentyneet. Tilaajamäärä on ainoa mikä on itsepintaisella sitkeydellä pysynyt entisessään, vieläpä muutamalla kymmenellä alentunutkin. Nyt olisi aika ottaa ote ja nostaa muutamalla sadalla tilaajamäärä. Kolmensadan lisäys tilaajien luetteloomme olisi varmasti käänteen tekevä asia Vapauden liikkeelle. Ja eikö tuota määrää sitten voida saavuttaa. Luulisi toki meissä olevan senverran kuntoa että saamme kolmesataa uutta tilaajaa! Samalla aikaa on tietysti katsottava että vanhat tilaukset tulevat uudistetuksi.

Osastojen on pantava toimeen jonkunlaista agitatsionia Vapauden hyväksi. Piiritoimikuntien, jotka oikeastaan perustettiinkin yhtenä tärkeänä seikkana silmälläpitäen sitä ,että ne levittävät puoluelehtiä, on nyt jo tehtävä jotakin, sillä tähän asti eivät ne ole sanottavia saaneet aikaan. Piiritoimikuntien pitää hommata tarmokkaat asiamiehet itse kunkin piiriinsä. Vapaus auttaa asiamiesten lähettämistä antamalla vissin prosentin myydystä kirjalisuudesta ja sanomalehdistä.

Kuten sanottu, on taloudellisen kriisin aika jo huomattavalla tavalla sivuutettuna. Kykenemmekö me nyt muuttuneena aikana saamaan vastaavia tuloksia? Tietysti kykenemme jos vain emme ole saamattomia. Vapauden tilaajamäärän kohottaminen on tärkeintä mitä voidaan tehdä. Jos jokaisella paikkakunnalla, jotka alempana luetellaan otetaan ne muutamat tilaukset mitä itse kunkin paikkakunnan nimen kohdalle on merkitty, niin silloin on saatu aikaan se mikä on omalle yhteiselle liikkeellemme tärkeätä. Julkaisemme seuraavassa luettelon siitä kuinka monella tilaajalla haluamme Vapauden tilaajamäärän i: sekullakin noilla paikkakunnilla nousevan:

Azilda	2
Sault Ste Marie	5
Cobalt	5
Cochrane	2
Gregoirs Mills	3
Connaught Station	2
Ciraux Lake	2
Hearst	2
Jacksonboro	2
Iroquois Falls	2
Kirkland Lake	3
Larden Lake	2
Metagama	2
Monteith	2
McIntosh Spring	2
Schumacher	2
Porcupine	2
Rosegrove	5
So. Porcupine	5
Levack Mine	2
Nemegos	3
Nipigon	4
Bruce Mine	2
Bisgotasing	3
Fort Francess	7
Fort William	4
Intola	2
Griff	10
Timmins	2
Vermillion Bay	1
Ardeberg	2
Niagara Falls	2
St Catharines	2
So River	2
Sarnia	3
Finland	5
Kaministiqvia	4
Kivikoski	2
Mabella	2
Millar	3
Nolalu	3
Quibell	1
Rowan	1
Sultan	1
Silver Mountain	2
Schreiber	3
Sioux Lookaut	10
Port Arthur	2
Wolf Siding	2
English River	2
Bankfield	3
Burritt	1
Kipling	1
Espanola	2
Spanola Station	5
Nair Centre	1
Turbine	2
Torren Torrus	2
Victorian Mine	3
Whitefish	5
Worthington ja ympär.	1
Webbwood	5
Copper Cliff	5
Creighton Mine	2
Garson	1
Long Branch	3
Mond	1
Parry Sound	2
Quartz	5
Sudbury	2
Stobie	10
Toronto	2
Bellevue	2
Benalto	1
Bingley	2
Blairmore	1
Canmore	3
Coleman	3
Eckville	1
Enchand	2
Edmonton	1
Leafland	1
Leslieville	2
Manyberries	2
Sylvan Lake	2
Brucefield	2
Trochu	2
Thorhild	1
Three Hills	2
Radway Centre	2
Rocky Montain House	2
Port Honey	1
Canoe	1
Cassidy	2
Bovie	2
Carlin	1
Elk Bay	2
Gibsons Landing	2
Headquarders	2
Ladysmith	3
Lund	1
Mara	3
Nanaimo	1
Prince George	2
Port Moody	2
Salmon Arm	1
Shusway	2
Sicamous	2
Solsqua	2
Victoria	3
Sointula	1
Tappen	2
Webster Corners	3
Vancouver	2
Rossland	1
Rock Bay	1
Janow	1
Lac du Bonnett	2
Meadow Portage	2
Point du Bois	3
Rorketon	1
Oscar	1
Argon	2
Raith	1
Abbey	2
Birscay	2
Dunblane	2
Forest Farm	3
Luckey Lake	2
Macrorie	1
Sawyer	2
Shaunovan	2
Steeledale	1
Mabella	

Kahden viikon kuluttua teemme katsauksen siitä mihin milläkin paikkakunnalla on päästy. Sitten taas odotamme pari viikkoa ja teemme uuden katsauksen. Nyt on kysymys ainoastaan kolmen sadan lisätilauksen hankkimisesta ja tässä työssä ei tule kuin joku itse kunkin paikkakunnan osaksi. Jos ei tätä tehtävää viitsitä täyttää on parasta lakata pitämästä itseämme taistelevana työväenluokan osana.

Kaiken muun lisäksi on Vapauden levitys nyt helpompaa kuin ennen sentähden että maailman tapahtumat ovat entistään suuremmoisempia ja sentähden että Vapaus seuraa noita tapahtumia sangen tarkasti. Emme siis jaksa uskoa olevamme niin saamattomia ettemme saisi itse kultakin paikkakunnalta niitä muutamia tilauksia mitä ylläolevaan on merkitty.

Tov. Vapauden levitysosasto.

Viron sosialidemokratien kättenpesu

Korppia ei voida silata valkoiseksi.

Maanpakolaisuudessa elävä virolainen puoluetoveri H. **Pögelmann** kirjoittaa:

Kommunistisen Internationalen toimeenpanevan komitean Viktor Kingiseppin murhan johdosta antaman julistuksen johdosta on Viron Sosialidemokratinen Puolue julkaissut protestiselityksen kaikille maailman työväenpuolueille, missä se koettaa selittää ,että on herjausta sosialidemokratista puoluetta vastaan, kun toimeenpaneva keskuskomitea julistuksessaan väittää, että «Viron «demokraattinen» hallitus seurasi edeltäjänsä sosialidemokratisen hallituksen esimerkkiä, joka vuonna 1920 (oikeammin 1919) ammutti 26 kommunistia.» Puolue selittää herjaukseksi sen ,että se asetetaan mihinkään yhteyteen Isborskissa suoritetun salamurhan kanssa (kansainvälisen ammatillisen kongressin 26 valtuutetun ampuminen.) Kommunistit eivät olleet esittäneet mitään todistusta perustellakseen tätä syytöstään Viron sosialidemokratista puoluetta vastaan.

Tämän johdosta mielimme tuoda esiin seuraavat tosiasiat:

1. Viron sosialidemokratinen puolue oli sillä kertaa suhteellisesti suurin puolue kansalliskokouksessa. Sillä oli 41 paikkaa 120:stä ja yhdessä Sosialistisen Työväenpuolueen kanssa (30 paikkaa) ehdoton enemmistö sekä kansalliskokouksessa että hallituksessa.

2. Ammatillisen kongressin 102 valtuutetun vangitseminen ja heidän viipymätön karkoituksensa (suoraan kongressista rintamalle) tapahtui sosialidemokratisen sisäministerin, A. Hellatin, suoranaisesta määräyksestä ja hänen persoonallisessa johdossaan syyskuussa 1919.

3. Syyskuun 3 pnä antoi toveri Sinovjev neuvostohallituksen nimessä enemmistöltään **sosialistiselle** (tätä tosiasiaa ei voida kieltää) Viron hallitukselle radiotietä varoituksen, että rintamalla «demokraattisten» pyövelien käsiin annetun 26 valtuutetun henki oli kuolemanvaarassa (76 oli rintamalta karkoitettu Venäjälle).

4. Tästä huolimatta ei enemmistöltään sosialistinen Viron hallitus ryhtynyt **mihinkään toimenpiteisiin** pelastaakseen ammattiyhdistysmiehet, vaikka tämä olisi käynyt varsin hyvin laatuun, sillä verenhimoinen upseerikopla suoritti veritekonsa vasta syyskuun 6 päivää vastaan yöllä.

5. Syyskuun 6—7 päivinä teki sosialidemokratinen ministeri Hellat omassa korkeassa persoonassaan «tarkastus»-matkan rintamlle.

6. Syyskuun 11 pnä julkaistiin sosialidemokratian virallisessa äänenkannattajassa «Sosialidemokratissa» vakuuttava, ellei puolivirallinen uutinen, että kaikki huhut näiden 26 murhasta Isborskissa olivat perusteettomat. Syyskuun 10 pnä oli vangitut karkoitetut Venäjälle.

7. Viron sosialidemokratinen puolue ei sillä kertaa lainkaan protesteerannut tätä ennenkuulumatonta murhatekoa vastaan vaan sen sijaan julkaisemalla väärän peruutuksen otti äänenkannattajassaan puolustaakseen hallitusta sinänsä ja puolusti täten samalla murhaa. Puolue ei ollut ainoastaan suoraan ottanut osaa murhaan (luovuttamalla nämä 26 upseerikoplalle) vaan myös otti siitä vastuun.

8. Tätä Viron sosialidemokratisen puolueen menettelyä vastaan nousi raivon myrsky murhaajain omassa puolueessakin: Tallinnan sosialidemokratinen valtuusmiesryhmä **erosi puolueesta** protestiksi sitä vastaan, että puolue hyväksyi 26 ammattiyhdistysvaltuutetun salamurhan, joiden valtuutettujen joukossa oli jopa muudan tunnettu **sosialidemokratisen puolueen johtaja!**

9. Tämän salamurhan, johdosta ei hallituksessa syntynyt mitään ajatuseroavaisuuksia, vaan sen sijaan selittivät molemmat pääministerit, Strandmann ja Tönnison, julkisesti, että hallituksessa vallitsi täydellinen yksimielisyys porvarillisten ja sosialidemokratien välillä. Eikä kukaan sosialidemokraatti ole protesteerannut tätä vastaan.

Näiden tosiain valossa voimme me rauhassa jättää proletariaatin ratkaistavaksi, missä määrin Viron sosialidemokratia on kanssasyyllinen noiden 26 murhaan ja oliko Kommunistisen Internationalen toimeenpaneva komitea oikeutettu esittämään syytöksen puoluetta vastaan.

Mitä Viktor Kingiseppin murhaan tuli lausutaan protestiselityksessä seuraavaa: «Viron sosialidemokratinen puolue on jo kaksi vuotta sitten parlamentissa selittänyt, että se pitää sotaoikeuksien jatkuvan olemassaolon rauhan aikana laittomana ja sopimattomana. Tältä näkökannalta on Viron sosialidemokratinen puolue tuominnut sotaoikeuden julistaman Kingiseppin murhan.»

Vain «tältä näkökannalta»!? Ei sen vuoksi, **että kommunisteja tapetaan** sen vuoksi, että ovat kommunisteja, sotaoikeuden eikä valtakunnan oikeuden nojalla. Sillä «se ei voi kaikkine voimineen protesteerata väkivaltaisten keinojen käyttämistä vastaan» kommunisteihin nähden, koska nämä eivät ainoastaan vaikuta luokkataistelun vaan myös Venäjän neuvostotasavallan hyväksi «ja valmistelevat Viron itsenäisyyden kukistamista».

On siis selvää: Viron sosialidemokratia ei voi protesteerata kommunistien joukkomurhia vastaan, sillä virolainen porvarisdiktatuuri on sille paljon läheisempi ja rakkaampi kuin virolaisten proletaarien edut, sts. se on unohtanut ja kavaltanut sosialismin yksinkertaisimmat vaatimukset, eikä ainoastaan pää-äänenkannattajansa otsikosta vaan koko politiikastaan pyyhkinyt pois Kommunistisen Manifestin tunnuksen, henkeen ja vereen käytävän luokkataistelun käskyn: Kaikkien maiden työläiset, liittykää yhteen!

LIIKKEENHOITAJAN OSASTO

Miksi nyt on tärkeää jokaisen tilata Vapaus itselleen

Uusi mailmansota on parhaillaan syttymäisillään, voipa sen sanoa jo asiallisesti syttyneen. Jokaiselle aikaansa seuraavalle ihmiselle on tärkeää seurata sen yhteydessä ilmeneviä mielenkiintoisia tapahtumia. Vapaus seuraa tarkoin sotatapahtumia. Tilatkaa siis se itsellenne!

Samalla kertaa alkaa Vapaus julaista meikäläisen novellikirjailijan Annie Ruissalon uutta mielenkiintoista novellia «Jälleen näkeminen». Kaikki jotka ovat lukeneet mainitun kirjoittajan Vapaudessa ennen julaistut «Kadun kasvatteja» ja «Kainin jälkeläinen», voivat osapuilleen päättää minkä arvoinen tämä novelli on. Ja on otettava vielä huomioon, että tämä novelli on kirjoitettu kirjana julkaisemista varten, mutta nyt kirjoittajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti julaistaan Vapaudessa jatkuvana sarjana.

Kehoitamme asiamiehiämme ilmoittamaan näistä seikoista tilauksia hankkiessaan ja keräämään lehdellemme mahdollisimman paljon uusia tilauksia.

Jouluilmotuksia Karjalan Kommunjin.

Vapaus välittää joulu- ja uudenvuoden onnentoivotuksia Karjalan tovereitten julkaisuun, Karjalan Kommuni.

Sentähden että tämänkin mantereen suomalaisista on jo huomattava joukko siirtynyt Karjalaan on toivottavaa että täkäläiset toverit joukolla lähettävät onnentoivotuksiaan.

Onnentoivotuksien hinta on 25c nimeltä. Jos lähettää nimensä ja osotteensa, peritään siitä $1.00 ja julaistaan ilmotus raamien sisässä.

Vapaus välittää nämä toivotukset vapaasti sillä ehdolla että ne saapuvat konttoriimme ennen lokakuun 15 p., siis aikana jona ei meillä ole vielä tavallinen joulukiire alkanut.

Asiamiehiämme kehotamme näitä toivotuksia myöskin keräämään vaikkakaan emme niistä anna mitään asiamiespalkkiota. Uhrautukaamme jokainen asian eteen ilman palkkiota.

VAPAUS, Box 69, Sudbury, Ont.

Lasten kirja

Nyt on poistunut lasten lukukirjan tarve, sillä painosta on juuri ilmestynyt huomattava kirja tätä tarvetta poistamaan. Kirjan nimi on «Lasten kirja». Tarkempi ja yksityiskohtaisempi selostus on jo ennemmin julaistu lehdessämme. Kirjan hinta Canadassa on $1.15. Lähettäkää tilauksia nopeasti että voitte alkaa tuota kirjaa käyttämään sekä kouluissa että kotona.

Toveruudella VAPAUS, Box 69, Sudbury, Ont.

Punikin nuoren kaartin kilpailua jatketaan lokakuun kahdeksanteen päivään saakka

Itä, länsi ja Canada myöhästyneet, siksi on aikaa jatkettava.

Joetain syystä eivät idän, lännen ja Canadan lohdet julaisseet Punikin levitysilmotusta aikoinaan, joten kilpailua on pakko jatkaa yhdellä viikolla, joten se päättyy vasta lokak. 8 p., kello 12 yöllä.

LISÄÄ PALKINNOITA!

Aputoimittaja Tossu persoonallisesti lahjottaa luistimet kenkineen parhaalle saavuttajalle! Yhteensä 63 palkintoa Punikin levittäjille!

Aputoimittaja Tossu on ihastunut suuresti poikien ja tyttöjen kilpailuun ja treenitakseen heidän jatkojaan tulevia kilpailuja varten lahjoittaa luistimet kenkineen sellaiselle, joka saa kaikkein korkeimman saavutuksen. Voittaja lähettää vain kenkänsä numeron ja komiat luistimet saapuvat hänelle heti. Olemme lisänneet myöskin viidennen palkinnon lukumäärää, niin että annamme KAKSIKYMMENTÄ VIIDETTÄ PALKINTOA eli Lasten Lukukirjaa korukansissa, omistuskirjotuksella varustettuna. Kymmenen ensimäistä palkintoa on valokuvauskone, kymmenen toista taskusähkölamppu, kymmenen kolmatta kynäntorotuskone ja kekseliäisiä neljättä jatkapalloa sekä ellä 20 Lasten kirjaa ja ylimääräisenä palkintona luistimet.

Palkkakunnalla, jossa ei ole vielä poikia ja tyttöjä asiamiehinä, voidaan ottaa ilmottautumisia vastaan vieläkin. Muutamana päivänä voi kuka tahansa saada kymmeniä uusia tilaajia. Asiamiesehdot ovat: 20% palkkio tilauksista, mutta vähintäin kaksi puolen vuoden tilausta on lähetettävä. Pyydettäessä lähetetään kuittikirjat suoraan. Tilaukset idästä on lähetettävä Eteenpäin, länneseä Toverin ja Canadassa Vapauden kautta.

Täyttäkää allaoleva loppu:

TYÖMIES, CIRCULATION DEPARTMENT,
Box 553, Superior, Wis.

NIMI_____

OSOITE_____

TILATKAA VAPAUS!

ERI PAIKKAKUNTAIN UUTISILMOTUKSIA

Ilmotushinnat tässä osastossa ovat: Tilapäisilmottajilta 3 senttiä sana, vakituisilta, joiden ilmotus on kerran tai kahdesti viikossa samallaisena, 2 senttiä sana ja niiltä, joiden ilmotus on jatkuvasti samallaisena jokaisesa lehtemme ilmestyvässä numerossa, 1½ senttiä sana. Vähin ilmotusmaksu kerta ilmottaessa 50 ja seisovista 25 senttiä kerralta.

SUDBURYN ILMOTUKSIA:

Rahaa Suomeen Vapauden kautta. Ainu päivän korkein kurssi.

Hyvä valikoima Fountain kyniä Vapauden konttorissa.

KÄYTETTYJÄ kirjotuskoneita kaiken hintaisia ja eri tehtaiden teloa, saa Vapaudesta. Kysykää meiltä.

Jacob Järvis
Asioimisto
Box 1181, Sudbury, Ont.

NORTH CAFESSA
saa maukkaan mojakan, viiliä ja muita aterioita tilauksen mukaan suomalaiseen malliin laitettuna sekä kahvia hyvien leivosten kanssa. Auki klo 6:sta aamulla klo 12 illalla. Palloruuma samassa paikassa.
Mrs. Hilja Pulkki.

ENSILUOKAN RÄÄTÄLI
tekee uusia pukuja sekä korjaa vanhoja. **O. Koivula, Box 1504, Sudbury, Ont. Phone 1433.**

Räätäli H. Kauhanen, otan vastaan alaani kuuluvaa työtä 9 Lisgar St., Box 524, Sudbury, Ont.

FORT WILLIAM, ONT.

Kämpille ja linjoille parhaimmat kovatleivät ja korput valmistaa Kotileipomo, kaksoiskaupunkien suurin suomalainen «pullasappa». Kaikkia alaan kuuluvia tuotteita valmistetaan.

Huom.! Taas katkaistu hintoja.

Postiosote: **Home Bakery Co., 740 Simpson St., Fort William, Ont. Puhelin S. 1338.**

The Maine Tailoring Co. Naisten ja miesten räätäli. Suuri varasto kankaita. Puhelin 1185 S. — 201½ Simpson St. Fort William, Ont.

COPPER CLIFF, ONT.

Valokuvia. — Välitän raamia ja suurennuksia. Työ ensiluokkainen. A. Niemi, Box 127, Copper Cliff, Ont.

INTOLA, ONT.

Valokuvasuurennuksia ja raameja saa kauttani halvimmalla. Ensiluokan työ, mallikirja $1.25, josta saa rahan takaisin. Pyytäkää hintojani ensin. **H. Erkkilä, Intola, Ontario.**

TIMMINS, ONT.

Räätäliliikkeeni sijaitsee Balsam streetin ja 5:nen avenuen kulmassa. J. Rintanen.

Teen parturintyötä palloruumassa, 58—4th Ave. J. Oksanen.

PORT ARTHUR, ONT.

KANSALAISSET HUOM.! Olen avannut suutariliikkeen nahkaliikkeen yhteyteen. Tehdään uusia kenkiä, metsästys- ja uittokenkiä ja kävelyjalkineita, pieksuja metsätyöläisille, sekä vanhoja korjataan kohtuhinnoilla. Työ ensiluokkaista. 187 So. Algoma St., Port Arthur, Ont. M. Mikkilä.

J. Arnion lihakauppa, 819 Bay St., Port Arthur, Ont.

Kelloseppä. Kaikkea kello- ja kultasepän alaan kuuluvaa työtä otan tehdäkseni.
I. S. Salo, 17 Johnson ave.

Casey-Shaw Lbr Co.

Kaikenlaista lautatavaraa, sahamyllytyötä tehdään. Höylättyjä ja höyläämättömiä lautoja ja rakennustarpeita joka lajista.

Phone 452 **Sudbury, Ont.**

Huoneita vuokrattavana

Sopivia busines miehille, kalustettuja ja ilman kalustoa. Maitoa ja kermaa myös myytävänä. Mrs. Mary Lahti, 45 Balsam St., Puhelin 75, Copper Cliff.

ILMOITTAKAA VAPAUDESSA!

Sudburyn uutisia

Toveritar Kaarina Heinonen

Sault Ste Mariesta, jonka johtokunta on valinnut Vapauden kirjanpitäjäksi, ryhtyi toimeensa keskiviikkona.

Osaston työkokous

pidetään sunnuntaina, alkaen klo 8.15 illalla. Kaikkien osaston jäsenten läsnäolo on tärkeää. Ja hyvien puoluejäsenten velvollisuuksiin kuuluu käydä säännöllisesti kokouksissa.

Nestor Ahon juttu

tulee esiin syyskäräjissä, jotka alkavat t.k. 25 p. Ahoa syytetään Bouillan nimisen ranskalaisen päälleajosta, joka sai surmansa sen johdosta että joutui Ahon auton alle. Ahon lakimiehenä tulee toimimaan G. M. Miller.

Viittä italialaista salakapakoitsijaa sakotettu.

Tiistai iltana vangitsivat poliisit viisi italialasta salakapakoitsijaa ja oli heidän juttunsa esillä poliisioikeudessa keskiviikkona, jossa joitakin heistä sakotettiin aina 600 dollariin.

Uusi teatterirakennus otettanee työn alle.

Uusi Regent teatterirakennus, joka tulee vähän matkaa postikonttorista itäänpäin Elm kadun varrella, alettanee jo tänä syksynä ja jatkettanee rakennusta läpi talven kunnes rakennus on valmis, tiedottaa mainitun teatterin liikkeenhoitaja R. T. Stevens, joka on juuri palannut Torontosta, mukanaan arkkitehti Hall, joka valmistelee piirustuksia ja suunnitelmia uudelle teatterille.

Kaivosministeri vieraili Sudburyssa.

Ontarion kaivosministeri Harry Mills vieraili keskiviikona Sudburyssa, tarkastellessaan Pohjois- ja Keski-Ontarion kaivosalueita. Ministeri kävi m.m. tutkimassa Moose Mountain teräskaivosta Sellwoodissa, joka kaivos on ollut sulettuna pitemmän aikaa. Kaivosministeri sanoi mainitun kaivoksen sisältävän mainiota teräsooria. Hän sanoi Ontarion hallituksen tulevan kaikella muotoa avustamaan teräskaivosten kehitystä Ontariossa ja oli toivehikas Sellwoodin kaivoksen pikapuoliin käyntiin panosta.

Kaivosministeri sanoi hänellä olevan «suuria toiveita Sudburyn kaupungin ja piirin vaurastumisesta».

Lauantai-iltana siis mennään katsomaan mitä naiset haalille ovat hommanneet. He sanovat että siellä saa joitakin kauniita ja hyödyllisiä esineitä palkinnoksi taitavuudesta, nähdään sitten missä asiassa. Ja siellä saa myös tanssia, enkä voi saada mielestäni pois niitä syötäviä, joita siellä saa tavallisella hinnalla, vaikka ovat ne laatuaan sellaisia, joita ainoastaan hyvät perheenemännät osaavat valmistaa. Tulkaa jokainen ja tuokaa lapsennekin, jos teillä sellaisia on, ja nuoret voivat tuoda hellunsa, jos heillä sellaista on ja jos ei olekaan, niin voihan tuoda vaikka jonkun toisen hellun. Siis tapaamme illalla. — Katsoja.

Tyttö-hoopo joutui poliisien käsiin.

Alice Belanger, 19-vuotias tyttö Saskatoonista, Sask., joka on matkustanut hoopona länneltä Sudburyyn, joutui poliisien käsiin sunnuntai iltana kun hänen hoopotoverinsa vangittiin varkaudesta H. Feinbergin kaupassa.

Neiti Belangerilla oli yllään siniset «overhaalit», repaleinen takki ja myssylakki päässä. Hänen hiuksensa ollen katkaistu lyhyeksi, hän näytti hyvinkin nuorelta pojalta. Tyttö oli pahanpäiväisesti kasvoistaan likaantunut hiilen tomusta. Hän kertoi matkustaneensa ripakyydillä Port Arthurista Sudburyyn kolmen nuorehkon pojan kanssa, jotka eivät tienneet mitään että hän oli tyttö, ennenkuin vangittaessa.

TORONTON UUTISIA

Puheita «lunssin» kanssa. Kun nykyisen yhteiskunnan tukipylväät pitävät juhlapuheita, siinä täytyy myös olla rieskaa ja hunajaa sekä kaikkia muita parhaita maan antimia. Sellaisena juhlapaikkana tavallisesti Torontossa käytetään kaupungin upeinta King Edwardin hotellia. Jo kaukaa Ontarion järveltä voi sen matkailija erottaa varsinkin kun järven avara ulappa peittyy häipyvän päivän tummiin varjoihin, laivan kyntäessä kohti Toronton satamaa. Suunta minne laiva tykyttäen rientää, tuikkii valoja taivaan rannalta, pian niitä on tuhansia ja miljoonia. Ne nousevat veden tummasta povesta kuin Aladin taika lampun avulla, mutta ne eivät ole «Tuhannen ja yhden yön satuja», vaan tieteen ja työn luomia totuuksia. Kas tuolla näkyy valoja korkealta ilmassa, ne loistavat King Edwardin hotellista, se ainoastaan Toronton pilven piirtäjistä on pimeän aikana hyvin valaistu, siellä ylhäisö juhlii ja puheet myös aina pidetään «lunssien» kanssa. — Ja meneehän ne huonommatkin puheet alas vatsaan kun jotakin hyvää on sen painikkeeksi. Eikä niitä useasti ole muualle aijottukaan, vatsasta sitte nousee höyryä päähän. joten tyhjänä ei tarvitse juhlista palata. Tässä on näytteeksi yksi niitä ylösrakentavia puheita esitettynä muutamalla lauseella minkälainen on herrojen järjen juoksu. — Marxin opit pötyä ovat Minnesotan kuvernöörin mielestä, puheensa mukaan, minkä hän piti Empire klupin päivällisillä King Edwardin hotellissa. Marxilla ei ollut jumalaa ja niitä jumalattomia oppeja ovat koettaneet toteuttaa sorretut North Dakotan farmarit, ja Minnesotan kovaosaiset, mutta eivät ole onnistuneet kun kapitalistit ja pankit ovat vastustaneet niitä, tunnusti kuvernööri. Eikä uskonut onnistuvan minkään yrityksen ilman jumalaa ja kapitalisteja. Tämänlaisia puheita syötetään kaupunkimme työläisille sanomalehtien kautta. Mutta «lunssia» ei saa se joka niitä lehdistä lukee, siis jää pää ja vatsa tyhjäksi. Otin kuitenkin kupin kahvia painikkeeksi ja sain sen verran siitä kokoon että ne jotka työskentelee Marxin oppien toteuttamiseksi, niin ensimäinen ehto on, ettei työmiestä saa häiritä työssään ja siksi ensin on tili tehtävä niiden kanssa jotka tekevät «tropulia». — Pääkaupungin kirjeenvaihtaja.

Port Arthurin uutisia

Port Arthurin pantentti iww:läiset teoriassa ja käytännössä. — Ei tarvitse montakaan kertaa käydä oPrt Arthurin Työn Temppelin rappusilla kun jo tarkka huomion tekijä on täysin selvillä paikkakuntamme iww:läisten oikeuskäsitteistä. Ensimäinen ehto mitä he «vaativat» on liittyä teollisuusunioihin, siinä tosin ei ole mitään pahaa, mutta seuraavassa kylläkin: Työläisen joka on yhtynyt edellämainittuihin unioihin ei tarvitse avartaa luokkatietoisuuttaan historian ynnä muitten tieteellisten teosten tutkimisella, sillä työläisen ainoa rehellinen luokkatietoisuus on hänen vatsassaan, kaikki mitä siihen lisätään on pahasta, näin väittävät Morellit ynnä monet muut heidän johtohenkilönsä. Jos koetat osoittaa heille miten välttämätöntä on työläisille itsekohtainen tieteellinen luokkataisteluselviö ,itse opiskelun avulla saavutettu, silloin kauhistuu Morellit ja hänen kannattajansa ja huutavat: oo sinä jästipää, etkö ymmärrä mitä puhut, sinä aasi, eikö käytännölliset esimerkit ole kyllin pätevät todistamaan sen tosiasian että niin pian kun teollisuustyöläinen, unionisti, rupeaa paljon lukemaan ja tutkimaan, saavuttaen itselleen tieteellisen luokkatietoisuuden, silloin se erkanee IWW:stä ja siitä tulee kommunisti, politiikus, johtaja. Että näin on käynyt sitä todistaa yksilöt ja ryhmät jotka ovat eronneet IWW:stä, sen tähden lukeminen ja tutkiminen on työläisille vaaallista (ei kun IWW:lle). Olen kyllä Morellin kumppanien keralla huomannut sen selviön että kaikki ne työläiset jotka lukemisen ja tutkimisen avulla ovat saavuttaneet itsekohtaisen luokkataistelukannan, ovat eronneet IWW:stä ja yhä tulevat erkanemaan sen taannehtivan kannan ja vastavallankumouksellisen kiihkeän taisteluinnon tähden kolmatta kansainvälistä vastaan. (Se on kansainvälistä vallankumouksellista köyhälistön joukkoliikettä vastaan). Muuten uskon Morellia ja kumppania siinä että itsekohtainen lukeminen ja tutkiminen on IWW:lle yhtä vaaralista kuin isketty tuli kuiville tapparoille. Mutta kansainväliselle vallankumoukselliselle köyhälistöliikkeelle on marxilainen luokkataistelun tunteminen menestyksellisen taistelun ja voiton ensi ehto. Sen tähden olisi välttämättömyys itse kunkin työläisen omakohtaisesti otettava sevää Marxin opista ja teollisuusunionismista ja sitten vasta määrätä varman kannan itselleen, ettei tiedottomuudessaan palvelisi vastavallankumouksellisia ja taistelisi itseään ja kärsivän köyhälistön etuja vastaan. Diktatuurikysymyksessä parjaavat pantetti-iww:läiset Neuvosto-Venäjää minkä ehtiivät ja kerskuvat tuntevansa Marxin opin ja hyväksyvänsä sen. Tosiaan jos he edes tuntisivat Marxin opin alkeet eivät he parjaisi Neuvosto-Venäjää diktatuurikysymyksen tähden, sillä Marx lausui seuraavasti: Kapitalistisen ja kommunistisen yhteiskunnan välillä on ajanjakso jolloin edellisestä siirrytään vallankumoustietä jälkimäiseen, se vastaa myös poliittillista ylimenokautta jonka valtiomuoto ei saata olla mikään muu kuin köyhälistön vallankumouksellinen diktatuuri. oN niin, teoriassa eivät morellilaiset ole diktatuurin kannalla, mutta käytännössä kylläkin heidän paikallinen puhujansa Intolassa pitämässä puheessaan osoitti että ellei sikäläiset farmarit avusta renkaan toimintaa eivät he, kaupunkilaiset, osta heidän tuotteitaan, ei perunapusseliakaan.

Sota ja taide

Kirjoitti Herbert Pag

Ei millään alalla sodan katastroofi ollut niin suuri kuin taiteen mailmassa. Siitä huolimatta löytyy arvostelijoita jotka väittävät, että tuskan ja kärsimyksen kautta syntyvät suuret luovan työn tuotteet. He viittaavat 1870-78 sotaan, jolloin Ranska voitettiin, ja sanovat että tämä aikakausi tuotti suurimmat Ranskan maalarit ja kuvanveistäjät.

Mutta oliko se Ranskan tuska joka toi esille tuon ihmeteltävän nerojen joukon johon kuuluu Degas, Manet, Renoir, mainitaksemme vain muutamia huomatuimpia nimiä? Tai olisivatko he ilmestyneet ilman 1870 tapahtumia? Pikemminkin voi uskoa että he kehittyivät sodasta ja sen tapahtumista huolimatta.

Menneen sodan aikana oli kaikilla taistelevilla kansoilla omat viralliset sotataiteilijansa joiden tehtävänä oli kuvata sitä mitä kulloinkin kapitalistit näkivät edullisemmaksi itselleen. Monta kuvaa malattiin jotka nyt muiden joukossa makaavat taidegallerioissa, yksityisissä ja yleisissä.

Tuliko sodan aikana yhtään uutta neroa päivänvaloon, tai ilmestyikö yhtään uutta rakennustaiteen vivahdusta tai veistosta tai maalausta joka olisi millään tavalla poikkeava tavallisesta? Nämä ja muita kysymyksiä tulee mieleen eivätkä ne jätä paljoa tilaa arveluille. Katsellessa lukemattomia tauluja ei huomaa mitään erikoisesti mainitsemisen arvoista. Noita isänmaallishenkisiä tekeleitä joita ilmestyi ei edes voi lukea taideteosten joukkoon, Ne eivät ole sinänsä tärkeitä,

Täytyy lausua julki pettymyksen tässä suhteessa.

Minun mielipiteeni on, että sota ja kaikki siihen liittyvät seikat eivät johda hyvään taiteeseen olipa kansa sitten voittaja tai voitettu.

Ei sota, vaan järki joka on kokonaan erillään sodasta ja sen otteluista, ja taiteilijan omat vaikuttimet jotka vaativat ilmitulemista, ovat alkuunpanevia voimia.

Kaikkien kansojen ja kaikkien aikojen suurimmat taideteokset ovat niitä jotka kuvaavat rauhallisia toimia ja jaloimpia tunteita kuin ne mitkä ovat vallalla sodan aikana. Sillä taide kuuluu intellektin ilmapiiriin. Ja taiteilija on yläpuolella kunakin aikana vallassaolevan luokan pyyteitten, eikä häntä voi temmata mukaansa isänmaallisuuden kuohunta.

Vaikka haluaisimmekin toivoa että jotain hyvää seuraisi sodasta, mutta kun muistamme että sota on kirous itse niin tiedämme että emme voi siltä mitään hyvää odottaa, taiteen enempää kuin muullakaan alalla.

TÄMÄN SYKSYN HAUSKIMMAT ILTAMAT

pidetään Liberty haalilla ompeluseuran toimesta
ensi lauantaina 23 p. tätä kuuta.

Ohjelma tulee varmasti miellyttämään kaikkia.
Naiset voivat tuoda mukanaan pästetin, rusetin, kukan tai mikä tahansa on heistä sopivin tilaisuuteen.
Naiset ovat itse valmistaneet lukemattomia lajeja maukkaita kahvileivoksia yleisön nautittavaksi.
Paras tanssimusiikki mitä on mahdollisuus saada.
SISÄÄNPÄÄSY VAPAA.

Entä sitten Arthurin Vapauden kirjeenvaihtajien ahdistelu ja ruokoton parjaaminen ja uhmaaminen Työn Temppelin edustalla Nahjuksen sampioonin ja hän piskinsä ja ympäristön avustamana. Uhmataan jos vaan kirjottaa heidän alhaisesta toiminnastaan. Eikö se ole diktatuuria vai mitä —? Entä sitten Vapaus lehden sensuroiminen lukutuvassa. Miksi ei sitä panna pöydälle yleisön luettavaksi niinkuin toisetkin sinne tilatut lehdet? Miksi Vapaus heti kun posti saapuu, kääritään Temppelin komentantin housujen kääreeksi ja lähetetään räätälinsappaan, tavalla tahi toisella hävitetään ettei yleisö vaan saisi lukea sitä. Erittäin harvat numerot tämän kesän aikana Vapautta on saanut kunnian jäädä lukutupaan luettavaksi. Hyvät iww:läiset, miksi teette moisia tekoja, ettekö huomaa, että moinen toimintamme on sivistysvastaista. Huomatkaa että toimintanne menee jo pitemmälle rehellisten vallankumouksellisten työläisten parjaamisessa ja uhmaamisessa ja sanomalehtisensuurissa kun konsanaan mustempien port-arthurilaisten porvarien, joilta vielä on saanut olla rauhassa. Vai luuletteko moisilla tempuillanne voivanne kahlehtia totuuden mailmasta ja vallankumouksellisen luokkataistelun levenemisen estää. Jos niin luulette niin siinä suuresti petytte, sitä ei ole voineet maailman hallitsijatkaan tehdä. — Solidaari.

Täten surun ja murheen murtamina ilmoitamme että tuonen kylmä käsi pois riisti pienokaisemme

BEEDA IRENEN

Creighton Minella syyskuun 15 p. kello 8.15 aamulla, 1922.

Pienokaisemme oli syntynyt heinäkuun 16 päivä, 1922. Siis eli ilonamme ainoastaan 61 vuorokautta.

Jäimme Beedaa suremaan ja kaiholla muistelemaan, yksi sisko ja kaksi veikkoa sekä äiti ja isä.

Ida ja Uuno Isakson.

Noin varhainko määrätty oli
elämäsi ehto.
Noinko lyhyt ja puhtoinen
elämäsi tie.
Ei aavistusta meillä sun määrästäsi ollut.
Sä elämäsi ehtoon kiiruhdit
vain.

Ei äidin hellät syleilyt,
Ei kyyneleensä katkerat
sua matkallasi viivyttää
voineet.
Sä kiiruhdit vaan eloon kalliimpaa
jonka löysit sä armaimpamme.

Ida ja Uuno.

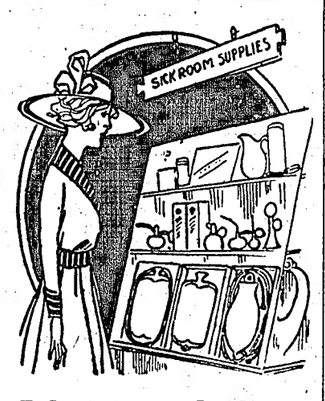

Jokaisessa kodissa pitäisi olla

Varasto meidän sairashuone tarpeita. Ei koskaan voi tietää minä tuntina, päivänä, tai yönä niitä tarvitaan. Meidän sairashuone tarpeet ovat erikoisella huolella valittuja. Ne ovat varmasti luotettavia, ja myydään hinnoilla, jotka suuresti eroavat tavallisista hinnoista.

Michaud Drug Store,
16 Durham St., Pohjoiseen postikonttorista.

S. SLOTNICK

So. Porcupine, Ont.

LIHAKAUPPA JA RUOKAKAUPPA.

Kalaa ja kasviksia y. m. Erikoisesti Suomalaisten tavaroita. Myöskin kaikkea lajia tupakkaa ja paperosseja.

Näytelmäseuran johtajan paikka avoinna

Fort Williamin W. P. S. Osaston johtokunta julistaa näytelmäseuran johtajan paikan avoimeksi hakukelpoisten haettavaksi taloudenhoitajan toimen kanssa yhdistettynä, vakituisena taikka sivutoimena. Musiikkimiehillä on etutila. Hakijan pitää kuulua jäsenenä W. Partyyn. Hakemukset suosituksineen ja palkkavaatimuksineen pitää olla sisällä lokak. 10:teen päivään mennessä, 1922. Toimeen on astuttava heti kutsun saatua.

FORT WILLIAMIN W. P. S. O. JOHTOKUNTA
211 Robertson St., Fort William, Ont.

Uusi kauppa! Uudet tavarat! Uusi järj
On ehdottomasti edullisin teille, tehdä ostoksenne

INTERNATIONAL GROCERY STORESSA
Monipuolinen varasto kaikkia ruoka- ja sekatavarakaupan
le kuuluvia tarpeita, joita vaihdamme farmarien tuotteisiin
lähetykset toimitetaan erityisellä huolella, nopeasti ja täsmäl
Kauppa, jossa kuluttajat enemmän hyötyvät!
INTERNATIONAL GROCERY STORE
292 Bay Street. Puhelin 305 Port Arthur,

Halvennus joka lauantai

Miesten naisten, neitosten ja lasten kenkiä myydään h
netuilla hinnoilla. Saatavana kaikkia korkean luokan jalkine
Tulkaa käymään, niin näette itse.

J. K. BATTAH
Cobalt Square

H. EDWARDS

General Merchant. **Nairn Centre,**

Ruokatavaraa, Rautatavaraa ja Rehuja. — Bell Telephone C

Dr. H. STITT

Hammaslääkäri.
Sudbury, Ontario
Samassa rakennuksesa kuin tri Koljonen

WASHINGTON CAFE

(Elm Streetillä.)
Suosittelee maukkaita ruokiaan.
Käykää tutustumassa.

"TAYLORS"

ERIKOISUUKSIA

Peachit pästetti	75c
Päärynät, päsk.	$1.00
Luumut, päsk.	75c
Omenat 10 paun.	70c
Sylttyomenat 10 p.	$1.00
Vihreät kahvit 3 p.	$1.00
Extra halpoja luutia	75c

«TAYLORS» RUOKATAVARAKAUPPA

Copper Cliffilaiset

Pistäytykää puotiin jossa on kaikenlaista ensiluokan ruokatavaraa päivän halvimpiin hintoihin.

A. PELKOLA

7 Finland St. Phone 194

MATKAILIJAKOTI

EMIL JOHNSON
62 Edmond Lane
SUDBURY, ONTARIO
Lähellä C. N. R. asemaa

Telefooni 532

Siistejä huoneita saatavana.

GEORGE M. MILLER

LAKIMIES, ASIANAJAJA, Y.M. Burns—Silverman Block
Konttori Regent teatterin yläkerrassa.
Suomalainen tulkki konttorissa
Phone 186 P.O. Drawer 360
SUDBURY, ONT.

Shub Bros.

Butchers and Grocers
74---4th Ave.,
Timmins, Ontario.
Ordereita haetaan kotoa ja lähetetään nopeasti.
Tuoretta lehmän ja vasikan lihaa joka päivä.
SUOMALAINEN

Kalle Poukaman SAUNA

Copper Cliffin tien varrella Sudburyssa. Avoinna joka lauantai. — Phone 457.

Piiraisen ja Oksasen

Parturiliike—Tupakkakauppa ja Palloruuma sijaitsevat
57 Lang St, Cobalt, Ont., Can.

WHITEN APTE

Meillä on suuri varasto ka
sia Suomalaisia lääkkei

Meillä on suuri varast
mannin Kodak valokuvau
ta, filmejä ja kuvausta
Me voimme kehittää filmi
kuvanne. Hintaluettelo j
tyskirjasemme lähetetään
ti postissa pyydettäessä.

Osoite:
295 Bay St.,
Port Arthur,
A. C. White, S. L
Omistaja. Asioit

P. GORMAN & C

Kiinteimistö asioimis

Kaupungin lotteja myy
kaikista osista kaupunkia
myymme helpoilla maksue
Taloja myytävänä tai v
tavana.
Vuokria kolehteerataan.
Liiketilaisuuksia tarjolla
Meidän tarkotuksemme
dyttää liiketuttaviamme,
tuo meille lisää liikettä.

P. Gorman & C
Room 103 Stafford B
Phone 381. Sudbury

A. H. BEATH

Vanhin ja luotettavin

JUVELI-KAUPP
SUDBURYSSA

KORJAUSTYÖT TAATA

50 Durham St. SUD

Twin City Bott Works

valmistaa parhaimmat vir
juomat kaksoiskaupungissa,
täkää aina niitä. Erikoisest
sittelemme Pine Apple Ju
Ulkolähetykset tehdään hu
sesti ja nopeasti.
V. TUOMI & K. MERIKA
omistajat.
819 Minnesota St.,
Phone So. 2100.
FORT WILLIAM,

PARHAAT JA T REIMMAT

hedelmät ja kasvikset saat
ostamalla M. J. Homsyn ka
ta vastapäätä Markettia.
lemme suomalaisia ostaji
mielihyvällä. Tulkaa katso
varmaan tulette tyydytettyä
reilla kasviksilla ja hedelm
me.

M. J. HOMSY,
52 Borgia St., Sudbury,

A. D. MELDRU

Lakim. ja yleinen Notar
Nova Scotia Pankin raken
59 Durham St., Sudbury,